

**Pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“
v Ljubljani.**

ZBORI

**Mesečna revija za novo zborovsko glasbo
z glasbeno književno prilogo.**

Urejuje Zorko Prelovec.

Letnik III.

1927

Štev. 5 in 6.

Izdaja in zalaga pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“ v Ljubljani. Tiska Delniška tiskarna, litografirata Čemažar in drug. Letna naročnina za Jugoslavijo 40 Din, za Italijo 30 lir, za Ameriko poldrugi dolar. Vsako pomnoževanje partitur in litografiranje posameznih glasov je po zakonu prepovedano; izvajanje v „Zborih“ objavljenih skladb je dovoljeno le društvom, ki so naročila notni material dotične skladbe za ves zbor.

USTANOVLJENA 1889

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

LJUBLJANA

Prešernova ulica števil. 3

Stanje vložnega denarja nad
250 milijonov dinarjev.

Stanje vložnega denarja nad
1000 milijonov kron.

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

Poštne hranilnice račun števil. 10.533
Telefon števil. 16

GLASBENO-KNJIŽEVNA PRILOGA

Izhaja vsak drugi mesec

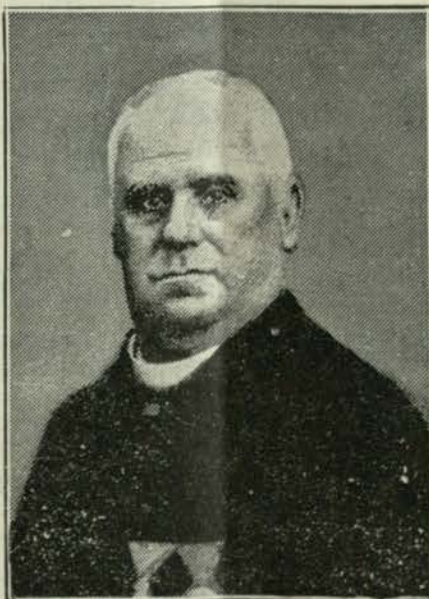
Urejuje Zorko Prelovec, upravlja Joško Jamnik, izdaja in zalaga pevsko društvo «Ljubljanski Zvon», tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (zanjo odgovarja Miroslav Ambrožič)

Naročnina na «Zbore» za državo SHS 40 Din, za Italijo 30 lir, za Ameriko poldrugi dolar / Natis člankov dovoljen le z navedbo vira

† JAKOB ALJAŽ

V sredo dne 4. maja 1927. je za večno zatisnil oči Jakob Aljaž, župnik na Dovjem in pevec Triglava, star 82 let. Pokojnik je bil redek in zdrav sad našega rodu, združeval je v sebi originalno duhovitost Gorenjca-planinca, čudovito ljubezen do rodne grude in darovitost narodnega pevca. Bil je vzoren duhovnik, učitelj in pionir slovenske turisticke. Rojen je bil v Zavrhu pod Šmarno goro dne 6. julija 1845. Po zrelostnem izpitu v Ljubljani je nekaj časa študiral in prepeval na Dunaju. Čut do poklica ga je pripeljal v bogoslovje, kjer je vodil velik pevski zbor in sam kot pevec-tenorist sodeloval pri petju v stolnici. Učitelja glasbe sta mu bila Nedved in Foerster. Slednjega je odločno branil v njegovi borbi za glasbeno reformo cerkvenega petja. S pomočjo svojega najvernejšega prijatelja Mateja Hubada je priredil Pesmarico družbe sv. Mohorja v dveh delih in z delom razmahnil pevske pokrete. Aljaž je izdal 9 zvezkov moških in mešanih zborov, ponajveč na besedila Gregorčičeva.

Svoječasno so bili ti zbori skoro edina in zaželjena dušna hrana pevskih društev. Čista in poetska duša jih je pisala, neizumetničen človek je njih oče in idealist, poln življenske vedrine, je pel «Triglav moj dom», «Zakipi duša radostna», «Divna noč», «Občutke», «Slovan, na dan!» itd. Poleg več posvetnih skladb je zložil tudi nekaj psalmov in bil sotrudnik «Pevca» in vodja cerkvenega petja v Trziču, na Dobravi pri Kropi in slednjič na Dovjem: v vseh krajih svojega službovanja. Jakob Aljaž je s pesmimi ovekovečil svojega ljubljenca, Triglava, ki nosi njegov stolp in njegova zavetišča. Pokojnik je bil skala, iztrgana iz srca Triglava, a

pojoča mehko melodijo slovenske duše. Neprestano je sililo izredno delavnega pokojnika k njegovi kapeli sv. Cirila in Metoda pod vrhom velikana, bil je zbirališče in težišče slovenske turisticke, ki je vedno bolj spoznavala lepoto lastne ruše in užigala ljubezen za «okameneli ponos domovine».

Aljaž je iztrgal Triglav iz rok tujcev in bil je sogradnik novih stavb in potov. V «Planinskem Vestniku» (1922. in 1925.) je napisal Planinske spomine, v «Pevcu» (III. in IV.) svoje bogate Pevske spomine, ki so ključ do umevanja njegovih popularnih in mnogih ponarodelih skladb. Jakob Aljaž je bil iskren in dovtipen verski oče celih gorenjskih generacij, samonikel samouk in sredi planinskega sveta najčistejši svečenik božji, kateremu se je vsa večna narava globoko razodevala. Za njegove zasluge sta ga imenovali «Glasbena Matica», ki mu je bila vse življenje najožja prijateljica, in glasbeno društvo «Ljubljana» za svojega častnega člana, od države pa je bil pokojnik ponovno od-

likovan z redovi sv. Save. — Aljaževa zadnja pot je bila prava žalna manifestacija ljudstva, planinstva in pevstva. Kar ljubi goro in pesem, je poslalo svoje zastopnike z nešteti venci in grmadami planinskih in poljskih rož. Pevski oče Matej Hubad se je z matičnim zborom pojoč poslovil od svojega dušnega brata in rojaka. Ves ta Aljažev narod se je zavedal, da je izgubil svojega preprostega Vodnika, ki bo kljub toku časa spal nepozabljen pod Triglavom, svojim sinom in čuvarjem v nevihti in pokoju.

Počivaj v miru!

Cvetko Golar:

Tri pesmi.*

Molítev.

S tiho ljubeznijo glej me sina
pred oltarjem svojim, domovina!

V rosi cvetne planice
naj se razpletam ti v venec
do zvezd se vijoči,
ko lije luč nebeški studenec
v opoldan, tihi in vroči,
iz naročja solnčnega:

Naj bom grozd, kot biser se prelivajoči,
sredi slovenske gorice,
mak, žarko plapolajoči,
v srebru lilije, zlatu pšenice,
vir, bistro in burno tekoči
sredi zelene ravnice,
veter, nežno valujoči
sredi plodnih tvojih livad,
ki nosi božje blagoslove
v dušo, polno vere in nad.

S tiho ljubeznijo glej me sina
pred oltarjem svojim, domovina!

Naj bom šumeči žitni klas
v valovih ovenčanih njiv,
pesem škrjančkov in kmečkih deklic,
pojočih veselo skoz vas,
ogenj na gori večno — živ,
ki sije v neskončne višine,
jezer zelenih in rek valovanje,
šumenje hrastov, lesòv bučanje,
ki lije v daljine
do tvojega morja,
ki bije v obzorja
kot vzdih, kot divji krik bolečine.

S tiho ljubeznijo glej me sina
pred oltarjem svojim, domovina!

Naj bom lipa
med hišami sela belega
v odsevu nebeških jutranjih žarnic
sredi petja veselega
sladkih čebelic, sinic in šmarnic —
Kot zlato — rumena se peča
razgrinja cvetje na njenih ramenih,
vsa gorka je, dobra, dišeča,
in polna je zdravja,
in gostu, ki pri njej potrka,
dá hladno zavetje,
od zarje in rose ji diha poletje,
in solnce ji sije s pobočij ognjenih.

S tiho ljubeznijo glej me sina
pred oltarjem svojim, domovina!

Naj se vijem do modrega neba
kot dim ognjišča svetega,
naj bom trpljenje
Sinú razpetega,
vroče hrepenenje
neveste — device,
tiho pomlajenje
matere — svetnice.

S cvetjem tvojih polj,
z vdanostjo tvojih sinov,
vernih do groba,
naj bo češčena tvoja sveta podoba,
z mehkim rokami
naj te objame svoboda,
zlata zora tvojih planin,
hitečih do svoda,
te odevaj,
vroča ljubezen tvojih hčerâ
te ogrevaj!

S tiho ljubeznijo glej me sina
pred oltarjem svojim, domovina!

Pomladni sen.

Moja deklica je Majda,
lepa ko pomladni sen —
v čisti rosi majskih šmarnic
se blesti obrazek njen.

Trgal, trgal bi do jutra
njenih usten rdeči cvet,
dihal sladki vonj dekliški,
v mrežo njenih las ujet.

Gledal bi in verno ljubil
njene zametne oči —
in bi mislila planina,
da pri meni zarja spi.

Ti si globočina mojega srca.

Ti si globočina mojega srca,
biserni studenec mojega neba!

Kje si, o moj ljubi, da nocoj te ni,
vso noč jokajo se žalostne oči.

Pridi kakor ogenj zlat o polnoči,
naj v objemu tvojem duša mi zgori.

Zgrudi se na prsi mi kot plamen vroč,
tajen, tih in sladek kot poročna noč.

Ti si globočina mojega srca,
črni ti studenec mojega gorja.

Dr. Jos. Mantuani:

O jugoslovanski glasbi.¹

(Nadaljevanje.)

Prvi je bil češkega pokolenja (sin Gašperja Maška) in je imel lepe načrte, kako bi bilo dvigniti glasbeno umetnost. Ustanovil je prvi glasbeni list «Caecilia», ki naj bi začel izboljševati glasbo najprej na cerkvenih korih, spisal je dve pevski šoli in glasbeni katekizem in pri tem tudi pridno skladal: 1 oratorij, maše, cerkvene speve, okoli 80 svetnih pesmi, uverturo in več orkestralnih točk, kompozicije za godala in za klavir. Drugi je kot ljudskošolski učitelj bil spreten organist in plodovit skladatelj; zložil je 17 maš, 49 slovenskih pesmi in 16 latinskih spevov za cerkev ter nad 80 svetnih popevk. V tej vrsti nahajamo tudi Gustava Ipa vca (1851—1908), ki je uglasbil nad 60 pesmi; od teh so nekatere skoraj ponarodele. —

* Te pesmi ponatiskujemo iz Cv. Golarjeve krasne zbirke «Njiva zori», ki se naroča pri pesniku v Ljutomeru. Cena vezani izdaji 20 Din.

¹ Ponatis, prevod in uporaba brez pisateljevega dovoljenja zabranjena.

Tudi Anton Hribar (1854—1884) je skladal v tej smeri, a v prvi vrsti za cerkev. — Večjega pomena za slovensko in jugoslovensko glasbo sploh je pa Davorin Jenko (1855—1914). Njegovo ime je postalo med nami nesmrtno po slovenski marzeljezi «Naprej zastava slave» in po vsej naši kraljevini na podstavu državne himne «Bože pravde». Vse glasbene prilike na beograjskem gledališču so navezane za dobo od l. 1871. do okoli 1895. na Jenkovo ime, ko je bil tam kapelnik, učitelj in komponist, vse v lastni osebi. Srbski glasbeni kulturi moderne smeri je naš Jenko najjačja in temeljna opora. Število njegovih skladb je izredno visoko: pesmi, orkestralne skladbe, opera «Vračara» ili «Baba Hrka» in glasbe za 50 drugih dramatičnih komadov. Istodobno je nastopil Čeh Anton Foerster star. (1857—1926), čigar glavni poprišči sta bili cerkvena glasba in muzikalni pouk. Vendar je skladal tudi svetne pesmi v zborih in za samospjev, dve operi: a) «Gorenjski slavček» in b) «Dom in rod»; dalje pevsko in klavirsko šolo, nauk o harmoniji, in drugih več. Vseh kompozicij je okoli 800 komadov. V reformi cerkvene glasbe je imel glede kompozicij glavno vlogo. — Foersterjevo smer je zastopal tudi Fran Gerbić (1840—1917). Bil je učenec Kamila Maška. Sprva je bil ljudskošolski učitelj, a se je vežbal dalje na praškem konservatoriju za solo-petje, kompozicijo in klavir. Kot operni pevec je nastopal po raznih mestih; v Lvovu je bil profesor solo-petja, potem v Ljubljani pri Glasbeni Matici, Dramatičnem društvu in v Čitalnici. Uvedel je tudi slovensko opero v naše gledališče. Zapustil je dve operi: «Kres» in «Nabor», 70 cerkvenih in svetnih pesmi, več instrumentalnih skladb (jugoslovensko rapsodijo i. dr.) ter klavirskih kompozicij. — Okoli teh mož se je zbrala lepa vrsta slovenskih skladateljev, kakor so Andrej Vavken (1858—1898), Danilo Fajgelj (1840—1908), ta posebno kot organist in cerkven skladatelj z več nego 460 kompozicijami, Anton Hajdrih (1842 do 1878), posebno kot komponist svetnih zborov, Gregor Jakelj (1842—1920), dober teoretik in cerkven skladatelj, o. Angelik Hribar (1845—1907), ki je zalagal cerkvene in svetne zборе za lažjimi, a korektnimi glasbotvori, Avgust Leban (1847—1879), ki je delal po Hribarjevem vzorcu, in Josip Kocijančič (1849—1878), ki je nabiral narodne pesmi, jih harmoniziral in priobčeval; obelodanil je tudi zvezek lastnih kompozicij. — V tej dobi se je glasbeno udejstvoval tudi Anton Stoeckl (1850 do 1902), ki je zložil več pesmi za svetne zборе, opereto «Čarovnica» in več instrumentalnih skladb.

Medtem je dozorevala tudi organizacija slovenskih glasbenikov. Leta 1702. ustanovljena Academia philharmonicorum se je polagoma politično preorientirala, nadela si nemško ime «Philharmonische Gesellschaft» in gojila glasbo vseh narodov, zapostavljala pa je slovansko, osobito slovensko glasbo v taki meri, da je moral slovenski del, ki se je od dné do dné bolj probujal in zavedal svojih narodnih pravic, občutiti neko nesoglasje. Ker je bil politični pritisk čimdalje občutljivejši, je privedlo to leta 1872. do ustanovitve slovenskega glasbenega društva: Glasbena Matica. Deset let pozneje je dobilo društvo tudi lastno šolo, ki se je razvila iz malih početkov do sedanjega konservatorija. Iz Foersterjevega in Nedvědovega kroga in iz šole Glasbene Matice je izšla vsa današnja glasbena inteligenca. Tu so možje, kakor

Jakob Aljaž (* 1845), Avgust Leban (1847 do 1879), o. Hugolin Sattner (* 1851), ki nam je dal razen lepe vrste cerkvenih in svetnih slovenskih pesmi tudi latinske cerkvene popevke, Serafsko mašo, oratorij «Assumptio», prvo tovrstno skladbo v slovenskem jeziku, dalje kantate «Oljki», «V pepelnici noči», «Jeftejeva prisega» in «Soči» ter končno opero «Tajda». — Josip Lavtižar (* 1851) se je posvetil skoraj izključno cerkveni glasbi in je začel tudi zvonoslovne študije; priobčeval je svoje skladbe posebno v «Cerkvenem Glasbeniku» in podpiral cecilijanski pokret. — Na drugo polje se je podal Fran Vilhar (* 1852), ki je obogatil našo, osobito pa hrvaško glasbeno literaturo z dolgo vrsto svojih umotvorov (nad 40 samospjevov s klavirjem, okoli 80 mešanih zborov, 125 moških zborov, 22 kompozicij za razna glasbila, 20 klavirskih skladb in poleg teh še štiri opere: «Zvonimir», «Smiljana», «Ivanjska kraljica», «Lopudska sirotica»; opereta «Gospoda Pokondirovička» in burleska «Ustaške nevolje»).

Kot glasbena dramatika posegata v napredek slovenske glasbe še Viktor Parma (1858—1924) z operami «Urh grof Celjski», «Ksenija», «Stara pesem» in «Zlatorog»; dalje z operetami «Caričine amazonke», «Lukavi služnik», «Venerin hram», «Zaručnik v škripcih»; zložil je tudi glasbo za dramatične igre «Rokovnjači», «Legijonarji», «Mogočni prstan». Razen tega je komponiral kvartet za godala in 20 instrumentalnih komadov za razna glasbila.

Drugi je Miroslav Širca («Risto Savin», * 1859). Njegove opere so: «Lepa Vida», «Gospodovski zvon» in «Matija Gubec»; dramatični prizor «Poslednja straža», mimični prizor «Plesna legenda» in končno balet «Čajna punčika». Poleg teh skladb velikih oblik je obogatil literaturo slovenske glasbe s petimi baladami, serenado za pihala, scherzom in dvema intermezzoma.

Okoli teh dveh se skupljajo skladatelji manjših oblik, kakor Gotthard Rott (* 1852) kot izključno cerkven skladatelj; Janko Žirovnik (* 1855) kot nabiratelj narodnih pesmi in komponist; Ljudevit Hudovernik (1859—1901), cerkven komponist in vodja zbora pri stolnici v Mariboru, in njegova sestra M. Eleonora Hudovernik, učiteljica petja, komponistinja in velezaslužna ter izvežbana organistinja uršulinskega samostana v Ljubljani. — Važno vlogo je imel Ivan Kokošar (1860—1925) za Goriško; skladal je v prvi vrsti za cerkev, pa tudi svetnega poprišča nikakor ni zanemarjal in zbiral z velikim uspehom narodne pesmi in jih deloma harmoniziral; sestavil je tudi dobro pevsko šolo. Tudi Hrabroslav Volarič (* 1865) je važen za Goriško na poprišču svetne pesmi in slovenske klavirske skladbe. — Na Kranjskem hodi Ignacij Hladnik (* 1865) v svojih umotvorih lastna pota, posebno v cerkveni glasbi, ki jo je najbolj obogatil z latinskimi in slovenskimi spevi. Zložil je pa tudi več komadov za orgle, ki jih tehnično suvereno obvladuje; vendar pa svetnega poprišča nikakor ne zanemarja. Tudi kot učitelj ima velik krog učencev. — Kot organizator se udejstvuje Ivan Dražil (* 1865), osobito pri delavskih zborih; pri pevskem društvu «Slavec» v Ljubljani je deloval kot tenorist in sedaj je vodi že nad 55 let kot predsednik. — Posebna opera slovenski glasbi je Matej Hubad (* 1866); deluje kot učitelj, dirigent, orga-

nizator in skladatelj. Višina, na kateri stoji sedaj Glasbena Matica v svojih šolah in pevskem zboru, je — vsaj v bistvu — njegovo delo. Kot upravnik obeh gledališč si je stekel mnogo zaslug. — S tem, da je stare slovenske cerkvene pesmi in tudi novejšje narodne opremil z vzgledno harmonizacijo, jih je uvedel kot enakopravne z novimi umetnimi skladbami v koncertno dvorano. — Podobno, dasi na ožje odmerjenem poprišču, deluje naša rojakinja Gabrijela Vjetrovce (*1866) v Berlinu kot učiteljica violinske igre na državni visoki šoli za glasbo; sama se je izobrazila pri Jos. Joachimu. — Pretežno kot dirigent se je udejstvoval dr. Josip Čerin (*1867), ki je usposobljen s svojo obsežno izobrazbo. Deloval je nekaj let kot učitelj Glasbene Maticice in tedaj uvedel simfonijo in komorno glasbo v koncertno dvorano v Ljubljani. Na Dunaju je bil kapelnik v raznih cerkvah, a tudi v ljudski operi; nato je postal vojaški kapelnik. Po prevratu je bil kapelnik ljubljanske opere in sedaj je zopet vojaški kapelnik pri dravski diviziji. — Za liturgijsko glasbo skrbita Fran Ferjančič (*1867) kot skladatelj in pisatelj ter Valentin Marčič (*1868) kot skladatelj in pesnik, ki se odlikuje po otroški pristrčnosti. Virtuoz je bil Anton Foerster mlajši (1867—1915), ki je zaslovel tudi preko velikega morja kot pianist. — Dr. Anton Schwab (*1868) je lep primer za dejstvo, da glasbene nadarjenosti tudi zahteve življenskega poklica — Schwab je zdravnik — ne ugonobijo. Razen pesmi za ženski, mešani in moški zbor je zložil več instrumentalnih točk — odlikuje se med njimi koncertni valček in spevoigra «Knez Volkun». — Oskar Dev (*1868) se posveča z jako dobrim uspehom nabiranju, urejevanju in harmoniziranju slovenskih narodnih pesmi, v prvi vrsti s Koroškega; je pa tudi samostojen komponist, ki mu uspij posebno narodnostno-značilni napravi. — Dr. Josip Ipavc (*1875) je zložil poleg verskih in svetnih pesmi tudi koračnico za klavir, himno za mešan zbor in orgle ter enodejansko pantomimo «Možiček». — Emil Hochreiter (*1871) je dal Slovencem vrsto glasbenih biserov za cerkev in svetni oder, vokalne in instrumentalne kompozicije, kvartete, valčke, dve uverturi, fantazijo za harfo, mnogo klavirskih komadov za dve in štiri roke, opero «Heimfahrt» in oratorij «Rojstvo Kristovo». — Dr. Gojmir Krek (*1875) ima za podvig slovenske glasbe posebne zasluge, ker ji je dal novo, umetniško smer s svojo revijo «Novi akordi». Sam je obelodanil 22 zbirk svojih pesmi za moške in mešane zборе, samospeve in duete s klavirjem ali orglami, dalje kompozicije za klavir, orgle in glasbila. Okoli «Novih akordov» je zbral skoraj vso glasbeno-napredno slovensko inteligenco. Iz teh vrst so izšli nastopni skladatelji. Emil Adamič (*1877), ki je zložil nad sto vokalnih in instrumentalnih glasbotvorov; v načrtu ima tudi opero; skupaj okoli 200 del. — Anton Lajovic (*1878) je obogatil naše muzikalno slovstvo s tremi zvezki samospevov s klavirjem, s tremi zvezki moških, ženskih in mešanih zborov, tremi simfoničnimi skladbami, tremi popevkami za en glas in orkester, psalm za tenor, mešan zbor in orkester in več drugimi. — Dr. Pavel Kozina (*1878) se je specializiral kot vzgojitelj za petje; ustanovil je svoj pevski kvartet. V zasebni šoli poučuje petje; na podstavu svojih izkušenj je sestavil dvodelno pevsko šolo. — Za cerkev sklada v prvi vrsti dr. Fran

Kimovec (*1878); poleg tega pa se peča z orglami in njihovo tehniko ter zvonovi in nabira narodne pesmi v Prekmurju; tudi med naše jako dobre organiste ga moramo šteti. — Tudi Vinko Vodopivec na Goriškem (*1878) dela pretežno za cerkev, a nikakor ne zanemari svetnega poprišča. — Dr. Fran Ks. Lukman (*1880) sklada fino občutene in oblikovane speve, posebno za cerkev. — Alojzij Mihelčič (*1880) se je po svojem poklicu kot organist največ udejstvoval pri cerkveni glasbi; vendar pa dela tudi na svetnem polju; zelo zaslužen je s svojimi zbirkami narodnih pesmi. — Častno mesto si je priboril Stanko Premrl (*1880), ravnatelj stolničnega zbora, izvrsten organist in skladatelj. Zložil je šest latinskih maš, rekviem, Te Deum, pasijon, 166 raznih cerkvenih popevk, okoli 250 slovenskih cerkvenih pesmi, 66 svetnih zborov a cap., 5 zборе z orkestrom, 7 ženskih zborov s klavirjem ali harmonijem, «Solčno pesem sv. Frančiška» za soli, zbor in orkester, pevske vloge za 12 iger, več kupletov i. dr., dalje 27 klavirskih skladb, 175 skladb za orgle, 4 komade za komorno glasbo, 4 komade za orkester in več drugih, vse v moderni smeri. — Marko Bajuk (*1882) deluje kot učitelj mladine, komponist, nabiralec narodnih pesmi in zaslužen teoretik; napisal je pevsko šolo, ki dobro služi pri pouku. Teoretičarka obsežnega pozitivnega znanja je Angela Trostova (*1885), ki ima pri pouku na konservatoriju izredne uspehe. Je pa tudi pevka in pianistinja, tu pa tam komponistinja. — Moderni smeri se je oklenil naš rojak Karlo Adamič (*1887), delujoč sedaj med Hrvati. Komponira za cerkev in koncertno dvorano, vokalne in instrumentalne stvari, zasleduje staro glasbeno ostalino na hrvatskih tleh in se odlikuje kot dirigent v cerkvi in na pevskem odru; zelo plodovit; 15 zbirk cerkvenih pesmi (okoli 140 točk), okoli 50 preludijev za orgle, 54 svetnih zborov, mešanih in moških: to je tiskano; a približno toliko utegne biti tudi rokopisnega gradiva, med tem 6 staroslovenskih in 5 latinskih maš in okoli 200 mešanih in moških zborov za svetno rabo. — Zorko Prelovec (*1887) si je stekel največjih zaslug kot izborni dirigent. Že kot realce je vodil pevski zbor «Delavskega bralnega društva», pozneje v Ljubljani zbor «Trgovskega društva Merkur» in leta 1910. je prevzel vodstvo pevskega društva «Ljubljanski Zvon», v katerem goji posebno moderno glasbeno literaturo in prireja resne koncerte (do sedaj okoli 40). V «Zvezi slovenskih pevskih zborov» je usmeril 36 zborov na resno, umetniško stran. Kot komponist je zložil nekaj zborov in samospevov s klavirjem. Na njegovo pobudo so bili ustanovljeni tudi «Zbori», ki jih sam vodi.

(Dalje prihodnjič.)

Prof. Hinko Druzovič (Maribor):

Slovenska, hrvatska in srbska narodna pesem.*

Vsaka umetnost je organskega značaja in se razvija in raste kakor vsak drug organizem. Tako je tudi z narodno pesmijo kot umetniško tvorbo. Etnografske, geografske, zgodovinske in druge prilike vplivajo na njen postanek in razvoj.

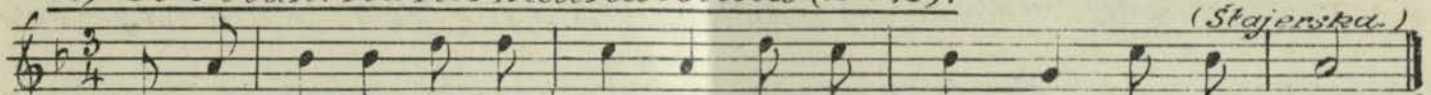
* Glej notne primere v prilogi!

Primeri narodnih pesmi.

(Glej članek prof. Družoviča !)

1.) Štiri taktna normalna oblika (2+2).

(Štajerska.)

Dob-ber večer, dober večer, stari očka voščim vam.

2.) Osemtaktna normalna oblika, (4+4) *(Prekmurska.)*

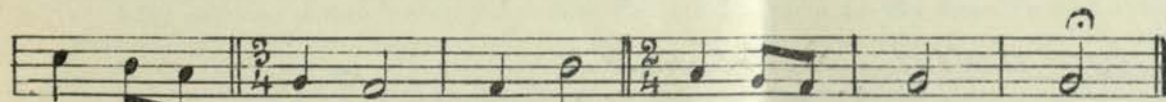
Marko skače, Marko skače pozeleni trati; oj, oj, oj, oj, oj, pozeleni trati.

3.) Isto. Šklep v zgornji dominantni. *(Srbska.)*

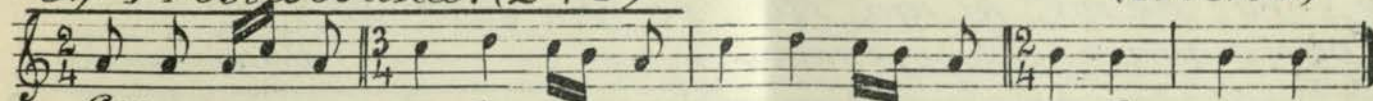

Mali pijac, eto tako potopila Sa-va, mali pijac, eto tako potopila Sava.

4.) Daljša dvoštevna oblika (16 taktov.) *(Srbska.)*

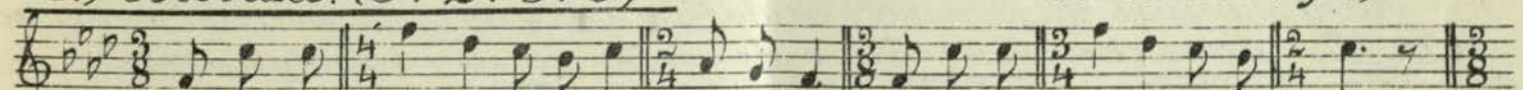

Selo sunce, sti-glo več, mese-čina meka. A ve-se-lje

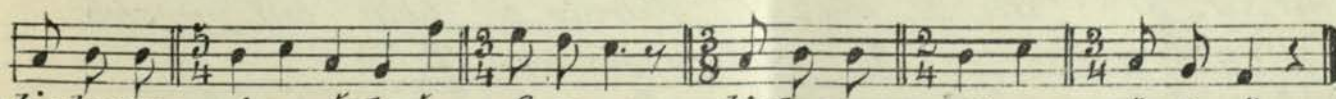
bujno teče, ko go-dera re-ka.

5.) Prosta oblika. (2+3) *(Srbska.)*

Sitan kamen do kamena, sitan kamen do kamena.

6.) Isto tako. (3+2+3+3) *(Južna Srbija)*

Mari-ka na stol sedeže, of, aman; Mari-ka na stol sede-že,

ljubovno pismo četeše, of, aman, ljubovno pismo čete-še.

7 a.) Vpliv nemške narodne pesmi.

Dekle na vrtu ze-lenom sedi, pridemini fantič in zrijo govo-ri: „Trgaj mi

rožice, delaj mi pušelj, če sem jaz fantič za-te."

7 b.) *(Nemška narodna.)*

Hier sitz ich auf Rasen mit Veilchen bekränzt, mit Veilchen bekränzt, hier lasset uns singen, hier

lasset uns singen, bis lächelnd am Himmel der Abendstern glänzt.

Opomba: Tako je n. pr. napoved pesmi „Čuk se je oženil“ posnetek nemške pesni: „Hand in Hand ita.“

8.) Vpliv plesne glasbe. (Ländler)

Na lo-renjskem je fletno, sov'soke go-re, pa so bistri studenci, pa bele ce-

ste. Di-dri-o, di-dri-o, di-o di-di-o, di-o di-di-o, di-o-ho!

9a.) Vpliv italijanske glasbe.

Oj, ta soldrški boben, ta bo menivelki zvon; oj, tami bo zu-zvonil, kadar

jaz u-miral bom.

9b.) Diabelli sonatina (VI), 2. stavak (Andante).

i.t.d.

10.) Turško-urabski uplivi. (Srbska.)

Ma-ro Re-sav-ki-rijo, Ma-ro Re-sav-ki-rijo.

11.) Vplivi cigunski glasbe. (sinkope). (Medžimurska.)

Raca plava po Dravi, korpnesena glavi; ej, kaj, to leto, do nam ruži-ce cvetu!

12.) Hipodorski način. Vpliv starogrške glasbe. (Bolgarstva.)

Car Murat Ma-ri du-ma-ti. Marole-betu bul-garsko.

13. a.) Vpliv gregor. korala. * (Kerčegorska.) 13. b.)

Karanfile lane moje, karanfile maj-ka?

Pater noster qui es in coelis.

14.) Vpliv evangeljskega korala. (Stara narodna kolednica iz Goriske)

Bož daj, Bož daj do-ber večer, go-spodar in gospo-di-nju! No-

vo je le-to; no-vo je le-to v deželi; pomaguj Je-zus!

15.) Fstotako.

(Prekmurska božična.)

Tse nas najraz vese-li, kdudvanajste vu-ru, le ni-coj človek bo Jezus moj kda nebeški angelji spevajo od mira;

* Ta motiv je uporabljen tudi v bivši Haydnovi cesarski pesmi.

Pri narodnih pesmih v območju naše države moremo ugotoviti največje in bistvene raznovrstnosti, ki so utemeljene v razlikah podnebja, zemljepisnih, etnografskih in družabnih odnošajih, kakor še osobito v kulturnih posebnostih.

Skoki našo državo gre namreč najvažnejša evropska kulturnomejna črta, meja med *o k c i d e n t o m* in *o r i e n t o m*. Slovenci in Hrvati spadajo pod območje srednjeevropske kulture, s prevladajočim nemškim in italijanskim vplivom, kajti to ozemlje je nekdanj spadalo k rimsko-nemškemu cesarstvu, medtem ko spadajo Srbi pod območje vzhodne, grško-bizantinske kulture, s primesi orientalskega, oziroma turško-arabskega življa, ker na tem ozemlju so gospodovali nekdanj Bizantinci in za njimi Turki. Važni so na razvoj narodne pesmi še verski odnošaji. Znano je, da so se razširitelji krščanstva, prihajajoči iz Rima, tam naobraževali v liturgičnem petju v pevski šoli, ki jo je v ta namen ustanovil papež Gregorij V. To je imelo za posledico, da temelji vsa narodna in umetna glasba zapadne Evrope na isti podlagi in kaže iste bistvenosti. Tudi pozna katoliška liturgija orgle, ki se v pravoslavni cerkvi ne uporabljajo. V krajinah med Slovenijo in Južno Srbijo se vrši torej neprestano prehajanje iz ene kulturne sfere v drugo in javljajo se posebnosti, kakršne ne kaže nobena druga evropska državna edinica tega obsega. Narodna pesem nudi pri tem nekaj perspektivničen pogled v ljudsko ideologijo, v njegovo čuvstveno in družabno življenje, kakor v njegovo hotenje in stremljenje. Vse, kar človeka gane, dobi tudi adekvaten izraz v narodni pesmi.

Prehod iz ene glasbeno-kulturne sfere v drugo se vrši iz večine polagama in stopoma. Je kakor pri narečjih. Ugotoviti pa moremo tudi večsah prav nagloma nastopajoč in očividni prehod. To je zavisto od zemljepisnih okoliščin, od prometnih prilik i. dr. Kakor pri narečjih, tako govorimo tudi pri narodnih pesmih o pokrajinskih edinicah. Poznamo n. pr. koroške, gorenjske, notranjske, prekmurske, zagorske, posavske, medjimurske in druge narodne pesmi. Skupna poteza vseh naših pesmi pa je neka *m e h k o b a*, recimo, neka *e l e g i č n o s t*. To je svojstvo vseh slovanskih pesmi in to svojstvo spominja še danes na nekdanjo skupno domovino, na široko rusko ravan, s svojimi enoličnimi pokrajinami in stepami, ki vzbujajo in vzdržujejo v prebivalcih neko stalno in neutušljivo hrepenenje. In to razpoloženje najde svoj odmev v globoko občutenih, melanholiških spevih.

Te značilnosti torej naše pesmi niso izgubile po preselitvi v druge krajine, z drugimi geografskimi in kulturnimi odnošaji. Tudi iz slovenske pesmi, ki je sicer bolj gibka, odseva še iz ozadja vedno neka otožnost, ki se stopnjuje n. pr. pri bosanskih do sentimentalnosti in pri srbskih do melanholnosti, iz katere odseva še nek spomin na kosovsko katastrofo. Ravno tako se v smeri od zapada proti vzhodu vrši prehod iz dur-značaja v mol-značaj in je mol-pesem pri nas Slovencih že docela izginila. Enako je s prehodom iz večglasnosti v enoglasnost.

Poznavalci narodnih pesmi označujejo slovansko pesem kot poetiško, napram melodiški italijanski, ritmiški francoski in večglasni nemški. Že v tej osobitosti se izraža naša nadarjenost za petje in naša pevoljubnost, ki je vprav brez primere. Isto velja o produktivnosti. Nekatero krajino so tozadevno vprav neizčrpne.

Glede vsebine, zavzema v vseh naših narodnih pesmih prvo mesto ljubimska pesem. Odgovarja nekako naši mentalnosti. Vse druge pesmi, kakor: svatovske, plesne, ženitovanjske, pivske, žetvene, stanovske, otroške, delavniške i. dr. so pokrajinskega značaja in prevladujejo enkrat tu, enkrat tam. Iz vseh pa odseva spet neka preprostost in prijazno sožitje s narodo, ljubezen do miru in dela ter zmisel za družabnost.

Pri tem, ko je slovenska narodna pesem danes izrazito liriškega značaja in je svoječasna epska pesem, ki je še proslavljala narodne junake, kakor Pegama in Lambergarja, kakor tudi kralja Matjaža, že docela izumrla, živi še v srbskih narodnih spevih spomin na narodne junake, kakor carja Lazarja, brate Jugoviće i. dr. ter v hrvatskih na kralja Matjaža in kraljeviča Marka. Recitujejo pa se te junaške pesmi po načinu starogrških spevov; tonski obseg je majhen in tonski postopi so ozki. Pevci se poslužujejo spremljajočih gosli in dokazujejo občudovanja vredni muzikalni spomin. Pripisuje se jim pomen nekdanjih grških kitaristov, francoskih trubadurjev, nemških minnesängerjev in nordijskih bardov.

Medtem ko pri epskih spevih ne moremo govoriti o kaki obliki, je to drugače pri liriških pesmih. Te-le upoštevajo isto tako forme, kakor ritem in metriko. Tonski obseg je sicer različen, a večji, kakor pri epskih spevih. Enoglasno zamišljene pesmi kažejo v splošnem manjši tonski obseg napeva, kakor pa večglasne. Prednost se daje tudi silabičnosti, t. j. vsak zlog se poje na enem melodiškem tonu in vezani toni so ponekod neznanj.

V arhitektonskem oziru razločujemo pri liriških pesmih dve skupini: a) simetrično sestavljene, ki se drže normalne perijodiške oblike (4 ali 8 taktov, s sprednjim in zadnjim stavkom) in b) prosto sestavljene, ki kažejo sicer dvodelnost v nesorazmernem številu taktov (n. pr. 3 + 3, 4 + 3, 3 + 4, 4 + 5, 5 + 4 itd.). Trodelnih pesemskih oblik ni in daljšo dvostavno obliko (16 taktov) kažejo le ponarodele pesmice. Oblikotvorbena je poetiška vsebina, torej besedilo, ne pa melodiška linija (kakor je to n. pr. pri italijanskih pesmih).

V vseh jugoslovanskih narodnih pesmih prevladujejo enostavni (dvo- ali trodelni) taktovi načini ($\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$). Od sestavljenih je najčešče $\frac{4}{4}$, redkeje $\frac{6}{8}$ takt. Nahajamo pa še, osobito v srbskih in hrvatskih $\frac{3}{4}$ ($\frac{3}{8}$) in celo $\frac{7}{8}$ takte. V eni in isti pesmi se menjujejo lahko taktovi načini, kar je osobito najti pri južnosrbskih napevih. Tam govorimo lahko o poliritmičnosti. (Prim. št. 5, 6, 12.) Hrvatske in srbske pesmi ne poznajo predtakta, ki je spet značilen v vseh zapadnoevropskih napevih, torej tudi v slovenskih. Je to v zvezi z besednim naglasom, ki zahteva v srbohrvaščini podudarek na prvem zlogu, vsled česar postane tudi začetek pesmi nekako bolj odločen.

Formalna značilnost slovanske pesmi leži pa v ozkih tonskih postopih, katere vsebuje melodija. So to sekunde in terce. Očividno je to pri srbski in hrvatski pesmi, ki je zamišljena enoglasno in vsebuje manjši tonski obseg. Drugače je pa s slovensko narodno pesmijo, ki temelji danes na harmonski podlagi, vsled česar vpliva tudi harmonija na potek melodije. Ta uporabljata tega kaj rada sestavne dele akordov; melodija postane pri tem gibkeja in tonski obseg obširnejši.

Pač pa se brani tak napev p r e h o d o v v druge tonske načine, medtem ko je enoglasno zamišljena hrvatska in srbska pesem v modulaciji pestrejša.

Sklepne oblike so v narodnih pesmih zapadne Evrope vseskozi v toniki. Hrvatska in osebito srbska pesem poznata sklep v zgornji dominantni in interval, v katerem končuje melodija, je sekunda (kot kvinta trozvoka zgornje dominante). Pesem s takim sklepom zadobi značaj nedokončanega in nekako vprašujočega; zahteva se nadaljevanje in to se izvrši tako, da se melodija neštetokrat ponavlja. Številne vrstice, ki odgovarjajo našim kiticam, hočejo nadaljevanja in ko bi se končale vsaka s popolnim sklepom (V—I), bi dobil poslušalec vtis razkosanosti. (Prim. št. 3, 4, 5.)

Vplivi glasbe sosednih narodov. Svojo značilnost obdrži narodna melodija le tako dolgo, dokler ne pride v stik z drugo glasbo, torej s pesmijo sosednih narodov. To se zgodi zlasti v obmejnem ozemlju. Od tukaj naprej se razširjajo vplivi v notranjost ozemlja, v kolikor pač pospešujejo ta proces občevalna sredstva. Vse to, kar odgovarja lastnemu okusu, se vzprejema in asimiluje. Danes hitreje kot kdaj poprej. Vsekakor pa ta proces tudi po dolgem razdobju ne more izbrišati popolnoma prvotne fiziognomije, kar pač najbolje dokazuje slovenska pesem, ki je izpostavljena več kot eno tisočletje nemškimi in italijanskimi vplivom in je vendarle obdržala svojo mentalnost, svoj elegični značaj, dasiravno se je v oblikovnem oziru prilagodilo nemškemu četvervrsticu, vzprejela večglasnost in s tem harmonsko podlago ter še k temu zamenjala svoj prvotni mol z durom. Znano je, da se je pri nas še splošno popevalo enoglasno tja do 19. stoletja in da je bilo udomačeno enoglasno ljudsko petje v cerkvi. Vслед vpliva bujno se razvijajočega nemškega zborovega petja in večglasne nemške alpske pesmi, je naša večglasnost tudi svojo pot v naše krajine in je danes najbolj razvita na Koroškem, kjer je stik med obema narodoma najtesnejši. (Prim. 7, 8.) Tako mešanje raznih značilnosti rodi navadno tvorbe, ki vsebujejo očitvidne estetiške kvalitete. Znano je n. pr., da uživata nemška, kakor slovenska koroška narodna in ponarodela pesem najlepših pesmi. En del je vzprejel bistvene poteze od drugega; slovenska se je obogatila z večglasnostjo, kakor je pri nemški alpski pesmi običajna, nemška pa se je spet obogatila z milino slovenske melodije. Pevoljubnost ljudstva v teh lepih krajinah, kateremu je pesem nek ideal, je pospeševala proces asimilacije. Slovenski zbori, ki so nastopali v zadnji dobi po Srbiji, so dosegli največje priznanje s svojimi koroškimi popevkami. Isto tako, in še v večji meri, kakor na Koroškem, se mešajo razne mentalnosti v Južni Srbiji; Mokranjčeve prireditve ondotnih napevov so si priborile ugledno mesto na koncertnih odrih.

b) Italijanske vplive kažejo slovenski in hrvatski napevi iz krajin, ki mejijo na italijansko ozemlje. Javlja se ta vpliv v večji gibčnosti melodij. (Prim. 9.)

Pri srbski pesmi je na jugovzhodu opazati vpliv t u r š k o - a r a b s k e glasbe, ki se javlja v raznih melodiških figurah. So to posnemanja dolgoveznih vzklikov in klicev hodžev na minareti. Primitivni silabični narodni napevi so postali v islamskih pokrajinah gibkeji in uporabljajo se kaj radi vezani toni in daljše melodiške fraze. (Prim. 10.)

Od 15. stoletja naprej bivajo na Balkanu tudi Cigani. Poznajo le instrumentalno glasbo, ki nadomešča pri njih narodno pesem in ki že vsled svoje ognjevitosti ni ostala brez vplivov. Izraža se ta predvsem v ritmiškem, pa tudi v melodiškem oziru. Sinkope, ki se javljajo ob meji madžarskega ozemlja, so končno vendarle ciganskega izvora. (Prim. 11.)

Čudno je, da se je še ohranila v južni Srbiji sled stare h e l e n s k e glasbe s svojimi tonskimi načini. (Prim. 12.)

Vpliv l i t u r g i č n e glasbe se je že omenil na drugem mestu. (Prim. 13.) Sledovi vpliva protestantskega korala izza reformatorske dobe so se dali ugotoviti pri nas še v 19. stoletju (Prim. 14) in se izražajo n. pr. v evangeljskem delu Prekmurja v bolj resnem načinu petja.

Narodni ples stoji v najožji zvezi s pevskim pokretom. Značilni jugoslovanski kolo plešejo Hrvati in Srbi ter še Belokranjci. Pleše se ali h glasbi ali pa k petju.

I n s t r u m e n t a l n e s p r e m l j a v e. Večglasno slovensko petje ne uporablja instrumentalne spremljave, pač pa enoglasna hrvatska in srbska pesem. Spremljanje se vrši istotako enoglasno na goslih ali pa na tamburici.

Pristni slovanski narodni instrument so g u s l i. Tudi Rusi poznajo sličen instrument pod isto označbo. Razširjene so gusli danes po Srbiji, Bosni in Sremu. Spremljajo se z njimi epski spevi. V narodnem žitju Srbov so gusli pomembne. One so tesno združene s tokom zgodovinskih dogodkov od najstarejših časov naprej. Guslarji so bili zgodovinarji, učitelji in sodniki naroda. Pomen tega godala izraža že prislovica, da je hiša, kjer se gusle ne glasijo, mrtva in brez ljudi.

Liriške pesmi se kaj rade spremljajo s t a m b u r i c o, ki je udomačena na Hrvatskem in ki se je priselila z islamom. Ni tako izrazit seljaški instrument, kakor pa so gusli.

Z g o d o v i n s k i p o d a t k i o narodnem petju. Prva poročila o petju jugoslovanskih plemen imamo izza dobe 1. tisočletja po Kr. Govori se o slovanskem petju in plesu med Franki že v dobi 5. stoletja. Na Atilovem dvoru so pevale deklice slovanske pesmi. Povodom kronanja kralja Tomislava (leta 924.) so zapeli dostojanstveniki, kakor tudi ljudstvo, hrvaški slavospev. O slovenskem petju imamo prvo poročilo izza 15. stoletja. Ulrika Lichtensteinskega so pozdravljali s slovenskimi pozdravi in pesmimi. Bičarji v 14. stoletju so popevali slovenski in v protestantskih pesmaricah so nam ohranjeni ostanki slovenske sodobne narodne cerkvene pesmi.

Dr. Fran Mlinar-Cigale (Ljutomer):

Razmerje med vokalno glasbo in glasbo v širšem zmislu.

Samo majhen del gornjega vprašanja naj obravnavamo! — G. Heri Svetel je v članku «Važno opozorilo na važno stvar» v 1. in 2. številki letošnjih «Zborov» podal nekaj prav dobrih nasvetov praktičnega glasbenika. Uvod sam — prvi odstavek tega članka — ki naj bi dal nekako teoretično zaslobo k praktičnim zahtevam, ki jih članek stavi, se mi pa ne zdi povsem točen. V tem uvodu izvaja g. Svetel sledeče:

«V načelu ni razlike med instrumentalno in vokalno glasbo; glasba je le ena. Pravila, način, ki ga uporabljamo pri tolmačenju instrumentalne glasbe, veljajo tudi za pevske glasbe. Vokalna glasba je najprvo muzika, potem šele deklamacija teksta. Nedopustljivo je grešiti v glasbenem stavku, da se ohrani pravilno besedilo; potrebno in razumljivo zlo pa je, zanemariti besedilo, če to zahteva muzika.»

Podati hočem nekatere bežne vtise, ki sem jih imel pri čitanju tega članka, ne da bi pri tem imel namen nadaljnja praktična izvajanja v označenem članku kakorkoli omalovaževati ali celo izpodbiti.

Glede razlike med instrumentalno in vokalno glasbo — v najširšem pojmu glasbe — res ne kaže razpravljati; glavno je, da je pojav glasbe tu. Tudi vprašanje o prioriteti ene ali druge glasbe — je-li pastir prej piskal na svojo primitivno piščal, oziroma je-li bil pevec prvi, ki je dal duška svojim čuvstvom z glasbenim izrazom pete besede — lahko odpade, vsekakor pa je drugi pojav po svoji neposrednosti jačji.

Trditve pa, da je vokalna glasba najprvo muzika (glasba v širšem pomenu), potem šele deklamacija teksta in da je razumljivo zlo, ako se besedilo v korist muzike zanemari, bi pa brez prigovora ne mogel podpisati. Zdi se mi tudi, da razvoj novejšje glasbe približno od leta 1850. dalje tega ne potrjuje.

Dokler je bila glasbena fraza nekako kozmopolitična, posplošena, — to je pri klasikih in prvih romantikih — je gotovo prevladovala glasbena fraza tekst, s čemur bi seveda ne hotel trditi, da manjka skladateljem te dobe glasbeno-ilustrativen izraz. Wagner pa že negira to pravilo; njegova glasba je brez besedila skoraj nemogoča. Čeprav programatična glasba v poudarjenem zmislu, oslonjena na sistem vodilnih motivov, živi vendar Wagnerjeva muzika in črpa svojo moč iz poudarjene besede (Sprechgesang), razen če izvzamemo nekatere absolutno programatične intencije kakor Siegfriedsidyll, Karfreitagszauber itd.

Iz te ozke zveze med živo besedo in njenim glasbeno-tehničnim izrazom se razvija gotov način glasbene dikcije, ki se javlja pri posameznih narodih v gotovih stereotipnostih, ki vedejo do tako zvane nacionalne glasbe, ki se razvija sicer tudi na podlagi nacionalne instrumentalne glasbe (narodni plesi), vendar pa je prvotnejši element najbrž le narodna pesem, to je živa beseda in v daljnjem razvoju na narodnem živem jeziku sloveča glasbena dikcija.

Tako so ustvarjali Weber, Glinka, Skroup, Lisinski in drugi prva dela nacionalnega obilježja in postavili temelje, na katerih so zgradili Wagner, Musorgski, Smetana mogočne stavbe nacionalne glasbe.

Besedilo daje skladatelju pobudo nele za melodijo in harmonijo, temveč tudi za ritmiko in agogiko. Če naj bo skladba adekvaten izraz besedila, ni mogoče skladatelju besedila zanemariti in ravno tako ne sme reproduktor tega brez posebno važnega povoda storiti. Idealno bi bilo, da se besedilo in glasba zlivata v organično celoto; seveda pa je zopet res, da dobro besedilo ne more rešiti slabe muzike, da se pa nasprotno večkrat zgodi.

Važnost besedila, celo njegovo superiornost dokazujejo moderne skladbe, kjer je muzika ne več enotnost fraze in stavka, ampak samo subtilen, poglobljen izraz deklamacije besedila. Na nekem koncertu modernih Čehov (Janáček, Suk, Stěpan, Vycpálek) se nisem mogel ubraniti vtisa, da gre v prvi vrsti za deklamacijo besedila in njegovo čim intenzivnejšo interpretacijo in potem šele za «muziko» v običajnem zmislu. Moderna je raztrgala linijo in prevzela deklamatoričen način podajanja; pa tudi Beethoven prekine v finalu IX. simfonije glasbeni ton, prevzame recitativ in živo besedo, da doseže s tem intenzivnejši izraz.

Ne spada vse to točno v ta sestavek, vendar pa morda vsaj nekoliko pripomore k razbistritvi pojmov v tej smeri: pri vokalni glasbi naj muzika besedilo, ki je prvotnejše, podpre in mu da večjo moč in razmah; pri tem pa morajo po možnosti obveljati pravila glasbene sintakse in estetike. —

Emil Adamič (Ljubljana):

Madrigal.

Vse glasbene pridobitve v cerkveni glasbi 15. in 16. stoletja so bile v prid tudi svetni glasbi. Vse tako zvano ljudsko muziciranje se je umaknilo plemeniti umetnosti vokalne komorne glasbe. Narodna pesem, okrašena z umetnimi, prenogokrat izumetničenimi kontrapunkti (glej moj članek v 5. številki letošnjega «Pevca») je prepustila prostor svetni zborovski pesmi v obliki madrigala. V madrigalu se združuje muzikalni duh narodne pesmi z umetno poezijo. Razločuje se od «frottol» in «vilanell», katerih vsebina je bila dokaj groba ali satirična in tudi lascivna, po finem erotičnem, pozneje poučnem in filozofskem duhu. Muzikalni značaj, s katerim si je madrigal zavojeval ves svet, je dobil v Benetkah. Mojstri madrigala so bili n. pr. Wildert, Marenzio, pozneje Monteverdi, Slovenec Jakob Gallus (Petelin) itd. Najvišji razvoj je madrigal dosegel v prvi polovici 17. stoletja, nakar se je moral umakniti enoglasni pesmi in novim formam instrumentalne komorne glasbe. Priljubljen pa je do danes ostal še na Angleškem, pa tudi v Italiji. V Angliji imamo še sedaj znamenito «Madrigal Society», ki goji vokalno komorno glasbo, pa tudi v Italiji je mnogo madrigalnih družb. V najnovejšem času se ustanavljajo madrigalna pevska društva tudi v Nemčiji.

Tako zvani «Liedertafel» je pomenil smrt za umetno zborovsko petje. Z razvojem harmonije in nauka o akordih je polifonija, kontrapunktika izgubila svoj čar ter se umaknila enoglasni pesmi, katero so drugi glasovi spremljali v brezizrazni, nepevni, pozneje čim dalje bolj komplicirani instrumentalni glasbi se prilegajoči formi. Pevska, zborovska umetnost ni poznala več gibljivih, umetno se razpletujočih, samostojno pevajočih glasov. Pevci so se topo, brez interesa podvrgli melodijo vodečemu glaslu, pevska tehnika in razvoj glaslu sta zaostala in dandanes se čudimo znanju nekdanjih pevcev, ki so v zboru obvladovali tako silno umetne skladbe, kakršnih se večini naših, sodobnih pevcev niti ne sanja ne.

Ako hočemo oživeti nekdanjo, človeškemu glaslu edino prilegajočo se pevsko umetnost, moramo poseči v 16. in 17. stoletje nazaj in preskočiti dobo homofonije 18. in 19. stoletja. Novodobni linearni kontrapunkt direktno navezuje na 17. stoletje. O

tem linearnem kontrapunktu pa ob priliki spregovorim obširneje. Homofonski, v «lidertafelskem» stilu pisani zbori preteklih desetletij se morajo umakniti polifonskim, čim umetnejše glasove vodečim zborom, ki so edini v stanu dvigniti pešajoči interes izvajalcev in poslušalcev do zborovskega petja. Naravno je, da se bodo zbori številčno skrčili, kajti v masah take zbere ni mogoče izvajati, ker zahtevajo izobraženih, z dobrimi, izšolanimi glasovi obdarjenih pevcev.

Zbor «Umirajoča», ki ga danes «Zbori» objavljajo, je ena izmed skladb, ki sem jih skušal napisati v madrigalnem stilu. Zavedajoč se, da naši pevci niso še vajeni težkih polifonskih potov, sem napisal skladbo čim najbolj preprosto.

Opozarjam pevovodje in pevce na spev, ki se začneja v enem glasu in ki ga nato povzamejo drugi glasovi. Vpadanje glasov mora biti izrazito. V drugem delu pesnik govori v nasprotju s prvim. Vzel sem isti spev v molu in ga obrnil. Konec prinese še enkrat oba speva, kakor to zahteva besedilo. Glasovi so samostojni in bo stvar pevovodje, da jih bo, kadar treba, izrazil dvignil nad druge. V primeru istočasno različnih taktovih načinov v različnih glasovih pevovodja udarjaj samo n. pr. četrтинke. Vsled linearnosti glasovne peljave so sem ter tam za oko ali klavir nastale «disonance», n. pr. istočasni es in e, gis in g itd., toda pri petju vse trdote izginejo. Zato ne poskušaj skladb samo na klavirju; ta vsled svoje temperiranosti vara. Pesem se bo najlepše slišala v malem zboru. —

Naši skladatelji.

Saša Šantel, akademični slikar in skladatelj, je bil rojen dne 15. marca 1883. v Gorici, kjer je dovršil gimnazijo. Glasbo so gojili v družini, s sestro Avgusto je užival pouk v igri na gosli pri privatnih učiteljih. Njegova želja je bila, da se po maturi posveti glasbi, toda odločil se je za slikarstvo. Med svojimi študijami na Dunaju Šantel ni zanemarjal glasbe. Poslušal je glasbena predavanja na univerzi, sodeloval je v orkestru društva Haydn in v raznih godalnih kvartetih. Po dovršenih študijah je služil kot profesor risanja eno leto v Kopru, nato 11 let v Pazinu, kjer je uvedel na zavodu poleg risanja tudi pouk v glasbi in je ustanovil dijaški orkester. Pozneje je služboval dve leti na Sušaku, kjer je vodil srbski cerkveni zbor (na Reki) in zbor pevskega društva Veli Vir ter si je osnoval tudi orkester. V gledišču pa je pod Nikolo Fallermjem sviral violo. Ko je bil po prviru premeščen v Ljubljano, se je vpisal v orkester Orkestralnega društva Glasbene Matice, kjer sodeluje kot violist še danes. Svojčas je bil sotrudenik dr. G. Krekovič «Novih Akordov», ki jim je narisal lične vinjete in inicijalke. V kratkem navajamo njegove skladbe. Zbirka moških zborov (Dunaj 1901), Mašne pesmi, Requiem za moški zbor, Nagrobnice, Adventne za sedmeroglasni mešani zbor z orglami, Venec istrskih narodnih pesmi, Regina Coeli za moški zbor, Sve od Soče do Vardarja (moški zbor), Klavirska sonata (2. in 3. stavek v «N. A.»), Kratke skladbe za klavir (20), Sanje in Slovenski ples za gosli s klavirjem, solospevi s klavirjem: Čolničku, Ribnik, Narodna (v «N. A.»), Sam, Verzi, Kam, Jedinom (z orkestrom), Scherzo za 2 gosli in violo, godalna kvarteta D-mol in

A-dur. Za orkester: Valse lente, Jugoslovenska beseda, Mala suita (posvečena Ork. dr. Gl. M.), Strunam, fantazija na Meškov napev za godalni orkester in 2 flavti, suita za godalni orkester. Zbor in orkester: Slava Dobrili, Karanfilje, venec slavonskih pesmi za ženski zbor in orkester, Staroslovenska maša za peteroglasni mešani zbor, soli in orkester, Veli Jože (kantata), Regina Coeli za deški mešani zbor in orkester. — V krogu naših spoštovanih sotrudenikov Šantla iskreno pozdravljamo!

Dopisi.

Glasbeno življenje v Ptuj. Zopet sem si nadel težko nalogo, da pokažem pravo lice delavnosti in nedelavnosti na glasbenem polju v svojem novem okrožju. Težko nalogo zato, ker zadenem mimogrede ob speče organe, ki me napačno razumejo ter obrnejo potem ost sovraštva proti meni, čeprav imam v svojem srcu najboljše namene, da jim pri delu pomagam.

Jedro glasbenega življenja v Ptuj tvori na vsak način tukajšnja Glasbena Matica, katere vodstvo je že leto dni prepuščeno meni. Ta zavod je po osvobojenju prešel iz nemških rok v slovenske. Na vsak način je treba priznati, da je zavod pred vojno stal na precejšnji višini. Ni čuda, saj je deloval 42 let s precej dobrimi učnimi močmi in še boljšimi podporami s strani mestne občine in deželne vlade, kajti ne smemo pozabiti, da je zavod s svojimi najresnejšimi nameni vendar služil tudi direktno potujčevanju tukajšnje pokrajine, in vemo dobro, da ni bilo avstrijski vladi nikdar prej žal denarja, ki ga je vrgla v te svrhe. Glede števila učencev stojimo mi seveda na boljšem kakor so stali prej Nemci, kajti če kdo čuti v sebi potrebo izobrazbe, je to v prvi vrsti Slovenec. — Prešel je torej zavod takoj po osvobojenju v slovenske roke, in sicer so začeli upravljati zavod ljudje, ki niso imeli globokega zmisla za to, ali pa so bile razmere, ki so prisilile, da je zavod nekaj let životaril. Vendar je zavod, čeprav v slabem stanju, služil vedno za središče vsega ptujskega glasbenega življenja. Z letošnjim šolskim letom je bil poverjen zavod meni in sam si moram pač priznati, da je šel zavod za velik korak naprej — temu so pričla koncerti, ki so ta napredek javno pokazali. Poleg šolskega pouka delujejo godalni kvartet, mladinski zbor in orkester, ki so zaznamovali letos že lepe uspehe. Glasbena Matica torej napreduje, v programu ima še različne stvari, o katerih bom pa govoril šele takrat, ko bodo že ustvarjene.

V času avstrijskega potujčevanja je tukaj delovalo staro «Slovensko pevsko društvo», ki je v takratnem času beležilo tudi lepe uspehe. Kaj pa danes? To je pač vprašanje, ki bo zadelo na neprijeten odgovor. To društvo danes spi in se prebudi le od časa do časa. Torej društvo, ki služi gotovim prilikam, ki v svojem programu morda ima, vendar pa ne kaže gotovega smotra — društvo brez vsakega cilja. Tukaj je treba takojšnje remedure, da se društvo ozdravi od svoje anemije. — Skušal sem že sam to delo. In sicer je bil moj namen in namen še nekaterih tukajšnjih poznavalcev razmer, med temi posebno gosp. lekarnarja B. Orožna, da spravimo zbor pod okrilje tukajšnje Glasbene Matice, da ga na novo krstimo in mu damo tudi novega življenja. Naleteli smo seveda na takojšnji odpor zaslužnih mož, ki gledajo še samo na tradicijo. Pustili smo, da društvo v svoji tradiciji dalje spi — čeprav nismo še postavili tega vprašanja ad akta. Načeli bomo vprašanje s prihodnjim šolskim letom zopet in uverjen sem, da uspemo, če ne pa Bog pomagaj, pripravljeni smo iti tudi preko tega vprašanja in ustanoviti nov pevski zbor in to — matični pevski zbor.

Delavsko pevsko društvo «Naprej» je še edino, ki stalno deluje, vendar je delo tega društva samo interna zadeva, ki služi zabavi in izobrazbi delavskega sloja — ne nastopa in je zato vsaka ocena nemogoča. Vendar ima društvo vsaj dober namen.

Na vsak način je tukaj najboljši pevski zbor o. minoritov, — to je cerkveni pevski zbor, ki se ukvarja samo s cerkveno glasbo. Ta zbor zasluži pohvalo. Njegovo delovanje je zelo vztrajno in tudi material je zelo dober.

V zadnjem času se je osnovalo «Cecilijansko društvo», za katero ima največ zaslug ga. dr. Kotnikova. Ker je novo, mi še ni znano, kakšne dimenzije zavzema, kakšne naloge si je nadelo in kam vodi njegova pot. Čas bo to pokazal.

Najboljše uspehe je pač pokazal v letošnjem letu na novo ustanovljeni «Sokolski orkester», kateremu sem dirigent. Ko se bo orkester odcepil od «Sokola» in pristopil tukajšnji Glasbeni Matici, kar se v kratkem zgodi, bo dobil orkester večji razmah in s časom lahko računamo na popolni simfonični orkester.

Vse delo (glasbeno) se je tukaj po vojni začelo šele razvijati, na večje in obširnejše delo je treba komaj misliti. Gotovo je pa, da nam leta pokažejo že velike uspehe. — Moj namen in moje delo bo vedno služilo širšemu glasbenemu razmahu in povzdigi slovenskega glasbenega življa v Ptuj, zato naj ljudje, ki gledajo na moje sedanje delo z gotovo skepsjo in morda tudi z nasmehom, blagovolijo to upoštevati. Jaz ne bom upošteval in jemal v obzir gotovo ne na svoji poti patriarhalnosti in komodnosti gotovih ljudi.

Karel Pahor, ravnatelj Gl. Maticice.

Pevska društva.

Letošnji redni občni zbor pevskega društva «Ljubljanski Zvon» se je vršil dne 26. aprila t. l. v novih prostorih v Gajevi ulici št. 2/l. V odbor so bili izvoljeni: L. Drenovec (predsednik), Z. Prelovec (podpredsednik in pevovodja), A. Šulec (tajnik), A. Lombar (blagajnik), J. Jamnik (arhivar), L. Gabrovšek, J. Artač, J. Bučar, G. Kobilca, L. Pip in L. Bohinec (odborniki), M. Ramšakova in D. Pelanova (odbornici), J. Grile in L. Hartman (revizorja).

Pevsko društvo «Ljubljanski Zvon» je dobilo nove prostore v Gajevi ulici št. 2/l. Sedaj pripravlja za poletje koncert jugoslovenskih narodnih pesmi, za jesen pa koncert novejše slovenske zborovske skladbe (skladbe iz «Zborov» in rokopisov).

Moški kvartet «Ljubljanskega Zvona» (brata Grilca, Hartman in Šulec), ki ga poučuje pevovodja g. Mirko Premelč, namerava tekom poletja prirediti koncerte po letoviščih in kopališčih.

Na občnem zboru pevskega društva «Slavec» v Ljubljani dne 9. aprila t. l. je bil izvoljen sledeči odbor: I. Hladnik (predsednik), C. Jančigaj (podpredsednik), B. Roš (tajnik), F. Merše (blagajnik), L. Brecljnik, M. Breginc, F. Juvan, L. Lozar, S. Cerar, N. Bizjak in S. Zupančič (odborniki), R. Turkova (načelnica ženskega zbora), J. Kovičeva in J. Pengalova (odbornici), L. Baraga in M. Martelanc (revizorja).

Narodno železničarsko glasbeno društvo «Sloga» je s predom ljubljanskega koncerta nastopilo tudi v Novem mestu. Izvajalo je pod vodstvom svojega novega pevovodje g. Heri Svetela Beethovnovo «Tišino na morju in uspelo vožnjo» op. 112, za mešan zbor in orkester, ostali del sporeda so pa izpolnile ruske skladbe Glazunova, Musorgskega in Čerepnjina za mešani zbor a capella in orkester. Hvalevredno se je lotil nanovo organizirani zbor izvajanja večjih, temeljitih glasbenih del, z veliko ambicijo in trudaljubivostjo. Na koncertu je uspešno sodelovala namesto v operi zaposlene pevke g. Ribičeve vijolinistka gđ. Vida Jerajeva. Novo-meška publika pa menda za resne koncerte ni preveč vneta.

Pevski zbor trgovskega društva «Merkur» v Ljubljani je reorganiziral pevovodja g. Mirko Premelč. Zbor se pridno vadi.

Delavsko pevsko društvo Cankar iz Ljubljane je gostovalo s pevskim koncertom dne 15. maja t. l. popoldne v dvorani Zadrúžnega doma v Lokah pri Zagorju. Moški zbor (50 pevcev) je pod vodstvom pevovodje g. Krista Perka prednašal več Devovih koroških narodnih pesmi, Adamičeve «Je pa davi slanca pala», «Serenada» in «Dekle moje, prinesi vode», Dobroničevo «Črnogorsko uspavanko», Jerebovo «Pelin roža» in Prelovčevo delavsko himno «Slava delu». Baritonski soli je pel g. Vilče Zupan. Koncert je bil dobro obiskan in je pokazal, da se delavstvo zanima za lepo petje.

Učiteljski pevski zbor je priredil svoj prvi koncert te sezije dne 23. maja t. l. v dvorani Sokolskega doma v Trbovljah s sledečim vzporedom: V. Žganec; «Maro», E. Adamič; «Vragova nevesta», St. Mokranjac; «Mekam», A. Lajovic;

«Veseli koledniki», «Gozdna samota», P. Konjović; «Vragolan», V. Žganec; «Žibu haju», J. Gotovac; «Smiješno čudo», «Jadovanka za teletom», «Prigovor». V zboru je nastopilo 36 pevk in 22 pevcev. Izmed ženskih glasov so imponirali alti; zveneli so, da jih je bilo veselite poslušati. Manj so zadovoljili soprani. V moškem zboru so se odlikovali basi, le škoda, da jih je bilo premalo. Tudi učiteljski pevski zbor — kakor skoro vsi naši zbori — boleha na pomanjkanju dobrih prvih tenoristov in bi bil moški zbor brez vsake škode lahko izostal. Najbolj precizno zapeti in jako so ugajali mešani zbori «Vragova nevesta», «Mekam», «Jadovanka» in «Prigovor», med ženskimi «Vragolan» (izvrsten spremljevalec na slabem klavirju je bil g. H. Svetel). Lajovčeva «Gozdna samota» stavi na ženski zbor precejšnje zahteve in je bila na nekaterih mestih manj jasna. V splošnem je pa koncert pod spretnim in temperamentnim vodstvom profesorja g. Gröbminga upravičeno dosegel velik moralen in menda tudi materijalen uspeh, saj je bila dvorana razprodana, aplavzi poslušalcev pa naravnost burni. O. M.

Ob dvajsetletnici pevovodstva Oskarja Molla pri «Zvonu» v Trbovljah je društvo priredilo dne 7. maja t. l. v dvorani Sokolskega doma resen koncert moških in mešanih zborov a capella ter s spremljevanjem Sokolskega orkestra. Izvajanje obširnega vzporeda je bilo hvale vredno, mešani zbori boljši od moškega, ki ni dobro vpet. Dr. Schwabovo «Dobro jutro», Herletov «Venec srbskih narodnih pesmi», Prelovčeva «Zapoj mi pesem» in Adamičeva «Zrelo žito» so posebno ugajale. Z imenom Oskarja Molla je tesno združen razvoj in napredek trboveljskega «Zvona», ki ga danes štejejo v prvo vrsto najboljših izvenljubljskih pevskih zborov. Redno prireja koncerte doma, ne manjka ga pa tudi na nobenem koncertu Zveze slovenskih pevskih zborov, oziroma Ljubljanske župe J. P. S. v Ljubljani. Idealnemu pevskega delavcu, ki so ga Trbovlje z mnogobrojnim posetom koncerta po zaslugi počastile, želimo vztrajnosti in jeklene volje pri njegovem napornem, a plemenitem delu še dolgo, dolgo let!

Glasbeno društvo v Kočevju je koncertiralo dne 16. maja v dvorani Katoliškega izobraževalnega društva v Velikih Laščah.

Mesto pevovodje pri pevskega društva «Sloga» v Rogiški Slatini je prevzel kaplan od Sv. Križa g. Tomaž Ulaga. Pod njegovim vodstvom društvo lepo napreduje in je priredilo v maju koncert v Šmarju pri Jelšah.

Celjsko pevsko društvo je koncertiralo v veliki dvorani Celjskega doma dne 7. maja t. l. Na vzporedu je imelo dva Adamičeva ženska zbora s klavirjem, mešane zbere E. Adamiča, V. Vodopivec, G. Kreka, A. Foersterja, C. Preglja in St. St. Mokranjca, solist K. Modic je pel dva solospela J. Pavčiča in J. Hatzeja ter Massenetovo arijo iz opere Werther, Zborovske točke je naštudiral in dirigiral g. Ciril Pregelj, klavirsko spremljevanje je oskrbela prof. g. M. Božič-Novakova. — Lepo uspeli koncert je društvo ponovilo prihodnjo nedeljo v Šoštanju.

Narodno železničarsko glasbeno društvo «Drava» v Mariboru je proslavilo petinsedemdesetletnico rojstva p. Hugolina Sattnerja dne 2. in 3. aprila t. l. v Götzovi dvorani z velikim koncertom. Izvajalo je slavljenčevo kantato za soli, mešan zbor in orkester «Oljki» ter njegovo «O nevliti» za mešan zbor in orkester. Sopranske solospelve je pela gospa Bajukova, altovske gđ. Vedralova, basovske pa g. p. Kolb. Dirigiral je pevovodja profesor g. Viktor Schweiger. S tem koncertom je «Drava» pokazala občudovanja vredno ambicijo in lepe zmožnosti. Le tako naprej! — Navzoči skladatelj p. H. Sattner je bil deležen vsakovrstnih počaščenj in gromkih aplavzov skoro razprodane dvorane.

Hrvatsko pjevačko društvo «Lisinski» v Zagrebu je koncertiralo v maju pod vodstvom zborovodje g. Krešimira Baranovića z vzporedom skladb moderne svetovne zborovske literature. Na vzporedu so bili zastopani skladatelji: Axman, Bartók, Čerepnjin, Hindemith, Kodály, Křenek in Křička. Kritika je soglasno ugotovila, da je bilo izvajanje na višku zborovske reprodukcije.

Hrvatsko pjevačko društvo «Kolo» v Zagrebu je priredilo dne 2. maja t. l. v zagrebški stolnici Bachov koncert pod vodstvom profesorja Srečka Kumarja. Orgelski virtuoz pro-

fesor F. Dugan je igral Bachov preludij in fugo v e-molu, na vzporedni sta bila dva moteta «Hvalite vsi Boga» in «Kristus moje veselje» ter velika kantata «Weinen und Klagen». Poleg društvenega zbora sta sodelovala orkestra Zagrebške filharmonije in Hrvatskega glasbenega zavoda. Zagrebške kritike so o prireditvi izrekle divergentno sodbo: ene so jo hvalile, druge pa so ji uspeh popolnoma odrekle. Katerim naj verujemo?

Glazbeno društvo intelektualaca v Zagrebu je priredilo dne 12. maja t. l. tretji koncert ruske zborovske glasbe s skladbami Rimski-Korzakova in Tanjejeva. Zbor je naštudiral in dirigiral g. Rudolf Matz.

Varaždinsko pjevačko društvo «Tomislav» slavi o binkoštnih praznikih desetletnico obstoja svojega zbora. Na slavnosti se vršita dva koncerta: prvi v nedeljo z vzporedom duhovnih skladb iz 15. do 17. stoletja, drugi v ponedeljek s skladbami sočasnih slovanskih skladateljev. Oba izvajata «Lisinski» iz Zagreba in «Tomislav» iz Varaždina. V ponedeljek dopoldne odkrijejo spominsko ploščo na rojstni hiši pokojnega hrvatskega skladatelja Vilka Novaka, popoldne bo banket in ljudska veselica na vrtu Gasilskega doma.

Hrvatsko pjevačko društvo «Majeveca» v Tuzli je koncertiralo dne 14. maja t. l. v dvorani Bristol. Na vzporedni so bili ženski in mešani zbori brez in s spremljevanjem orkestra skladateljev Vodopivca, Parme, Foersterja, dr. Schwaba, Andjela, Volariča, Deva in Adamiča. Pevovodja «Majeveca» je g. Stanislav Volarič, sin pokojnega slovenskega skladatelja; mešani zbor šteje 80 pevcev in pevk.

Hrvatsko pjevačko društvo «Neven» v Subotici je priredilo dne 7. maja t. l. koncert, na katerem je izvajalo dvoje večjih glasbenih del, S. Albinija simfonično črtico za mešan zbor in orkester «Četiri godišnja doba» in R. Ružica kantato «Kameni svatovi» za soli, mešan zbor in orkester. Dirigent «Nevena» je g. dr. Mihovil Katanec.

Prvo beogradsko pevačko društvo v Beogradu je koncertiralo dne 15. maja t. l. v dvorani tamošnje nove univerze z vzporedom angleških madrigalov iz 16. do 18. stoletja. Uvodno predavanje je imel izredni poslanik Anglije na našem dvoru g. Howard William Kennard. Vzporod je izvajal društveni mešani zbor pod vodstvom g. K. P. Manojlovića; zastopani so bili angleški skladatelji: Thomas Morley, John Willbye, J. G. Gallicot, William Byrd, F. Pilkington, J. Bull, Henry Purcell, Thomas Weelkes in Robert Whyte.

Pevačka družina «Stanković» iz Beograda je priredila koncertno turnejo po Franciji. Povesod je bila sprejeta z navdušenjem.

Operna in koncertna kronika.

Ljubljanska opera je pomnožila število zanjo častnih in hvalevrednih predstav z uprizoritvijo Rožičkega opere Eros in Psihe, s Puccinijevo Madama Butterfly in Beethovnovim «Fidelio», ki je zaključil vrsto slavnostnih ljubljanskih glasbenih proslav stoletnice Beethovnovne smrti. V Eros in Psihe smo spoznali impresijonistično, eklektično in rafinirano instrumentirano operno delo znanega poljskega skladatelja, ki je nudilo obilo prilike g. kapelniku Neffatu, režiserju g. Knittlu, vsem solistom, zlasti g. Čaletovi in g. Banovcu, pa tudi orkestru in zboru za uveljavljenje. Opera je dosegla lep uspeh. — V Madama Butterfly je debutiral kot režiser g. Šubelj, naslovno vlogo je pa kreirala in pela g. Lovšetova, oba vseskozi posrečeno. Tudi g. Banovec je v vlogi Pinkertona zlasti v pevskem oziru zadovoljil. — Med najboljše predstave v sezoni pa štejemo Beethovnov Fidelio, ki je pod vodstvom g. ravnatelja Poliča pokazal umetniško višino ljubljanske opere. Delo je bilo vzorno naštudirano, inscenirano in izvajano ter bi delalo čast velikim opernim odrom. — Sredi maja je ves operni ansambl odpotoval na turnejo v Sarajevo, Dubrovnik in Split ter se vrne domov začetkom junija.

Ljubljanska opera je povabila slavnega češkega dirigenta Oskarja Nedbala na enkratno dirigentsko gostovanje in je v ta namen nanovo naštudirala Smetanovo «Prodano nevesto». Pod taktirko Nedbala je ta pri nas jako priljubljena glasba zalesketala v prelestnem sijaju, gotov vpliv se je poznal na odru in v orkestru. Med solisti je bila vzorna v vlogi Marinke g. Žaludova, prav dober Janko g. Knittl in

paradni Vašek g. Kovač. G. Križaj je podal Kecala originalno v igri in izvrstno v petju. Predstava je razprodani hiši nudila velik užitek, gost je moral neštetokrat na oder, da se je zahvalil za gromke aplavze razigrane, navdušene in hvaležne publike. — Nedbal je nato v «Prager Presse» popisal vtise svojega ljubljanskega gostovanja in se je pohvalno izrazil o visokem gledališkem nivoju ljubljanske opere.

Zagrebška opera je o Veliki noči zopet uprizorila Wagnerjevo opero Parsifal. Delo je dirigiral g. Milan Sachs.

Operni tenor Marij Šimenc je s sijajnim uspehom gostoval v praškem Narodnem gledališču. Bruno Walter ga je angažiral za gostovanje v berlinski državni operi.

25letnico glasbenega delovanja je praznoval ravnatelj mariborske opere Andro Mitrovič. Na slavnostni predstavi je dirigiral Verdijevega «Rigoletta». Mariborska publika je slavljenca počastila s številnim obiskom predstave, prejel je več vencev, daril ter nebroj brzojavnih in pisemnih čestitk. Zasluznemu glasbeniku k jubileju tudi mi iskreno čestitamo!

Ljubljanska koncertna sezona. Kronist «Zborov» je bil nehal s svojim pregledom koncem poročila o novinarskem koncertu 1. decembra 1926.

Dne 15. decembra je dalo koncert Orkestralno društvo Glasbene Matice, ki je izvajalo Borodinovo, velikopotezno, beethovenski vplivano simfonijo št. 1, katero je dirigiral prof. kous. L. Škerjanc. Simfonija je kot zgradba imponirala, dirigent je pokazal napredek; v drugem delu je učinkovito dirigiral prof. E. Adamič en Glinkov romantičen kos (Kamarijskaja), dvoje kosov (št. 4, 7) Stravinskega «Zar ptice» in Honeggerjevo orkestralno «Pastorale d'Été». Koncert je prinesel s tem ljubljani mnogo novega, za moderno glasbeno tvorbo koristnega impulza, kar je tembolj hvalevredno, ker čujemo vsled neorganiziranosti našega koncertnega dela ali morda vsled neumevanja naše koncertne poslovalnice tako redko kaj res sodobnega!

Dne 16. in 17. decembra je priredilo Društvo učiteljev glasbe v Ljubljani dvoje koncertov v proslavo rojstnega dne kralja. Peli in igrali so srednješolci pod vodstvom gg. Adamiča in Brnobiča. Čuli smo Mokranjčovo «Mirjano», Gotovčovo «Smješno čudo», precej dobro izvajani po učiteljskih, dalje Premrlovo lirično «Rože za Marijo» in mladostno lahkotno «Dvignimo skupni krog», Klemenčičevo «Oj, pogledjte ptičke», Tomčovo «Majevo» in Brnobičovo «Stankovo smrt», končno še Mihalovo «Molitev za vladarja». Sodelovala sta tudi mladi pianist Lipovšek s par klavirskimi in goslač Pfeifer z violinskimi kosi.

Prvi koncert v novem letu 1927. je bil pevski koncert Ljubljanske župe J. P. Z., pri katerem so nastopili ti-le zbori: Glasbena Matica (Ljubljana), Ljubljanski Zvon (Ljubljana), Slavec (Ljubljana), Krakovo-Trnovo (Ljubljana), Zvon (Trbovlje), Zora (Ježica), Glasbeno društvo (Kočevje) in Slovensko bralno društvo (Tržič). Pele so se Adamičeve (7), Devove (2), Dvořakove (1), Foersterjeve (1), Gerbičeve (1), Pavčičeve (2), Mokranjčeve (1), Ocvirkove (5), Vodopivčeve (1), Sukove (1) skladbe. K ljubljanskim zborom je treba reči, da si «Slavec» pod Brnobičem častno opomogel, od podeželskih zborov pa treba naglasiti pridnost trboveljskega Zvona, Tržičanov in Kočevcev.

Dne 10. jan. je debutirala v Ljubljani pianistka K. Kosovelova (iz Pembauerjeve šole). Dala je pianistično zelo visok program: Brahms, Beethoven, Chopin, Skrjabin, Reger, Kosovelova je glasbeno zelo naobražena igralka, v izraznosti se ji pozna vpliv severnega ekspresionizma. —

Dne 26. januarja so koncertirali gojenci ljubljanske konservatorija iz šole prof. Ravnika in Slaisa. G. Rupel je izvajal violinske skladbe Tartinija, Saint-Saëna in par impresionističnih igrack, spremljal ga je na klavirju Lipovšek. G. Šivic je dal Chopinovo Polonezo v g-molu, gdč. Valjak pa dve Smetanovi klavirski skladbi. Konservatoristom treba globlje izobrazbe na polju vsestranskega stilnega razločevanja in razumevanja. Tehnika in nek šablonski shema interpretacij vseh skladb na isti način — to še ni vse! Dne 3. februarja je posetil Ljubljano prosluli češki goslač V. Přihoda, ki je dal nekam nesmotreno nametan program: Mozart, Tartini, Ernst, Mendelssohn, Cho-

pin, Paganini. Tehnično je Prihoda mojster, ki zasluži svoje svetovno ime, poleg tega niti ni slab interpret — program, ki ga je dal Ljubljancem, je bil pa tu pa tam banalen, kakor bi hotel gost našo publiko nekoliko omalovažiti! Dne 15. februarja je znani Ševčíkov kvartet iz Prage izvajal za Beethovno smrtino stoletnico tri Beethovne kvartete: op. 18/6, 74 in 151. Za zadnjega smo mu posebej hvaležni. Ševčíkovi so postali profesorski hladni šablon-interpreti, dasi se še vedno lahko pri njih učimo tehnike in logičnega podajanja zgradbe skladb.

V februarju smo z veseljem poslušali akademično pevsko društvo «Obilič» iz Beograda pod g. Matačićem. Izvajale so se z izredno finostjo in z žgočim temperamentom podane skladbe Mokranjca, Bajžanskega, Gotovca, Štolcerja; slovenske skladbe naši bratje niso naštudirali nobene! No, povejmo si, da napreden zbor, ki stremi h Štolcer-Gotovu pri nas... res ne more najti kaj istotako sodobnega! Bil je v vseh ozirih uspel koncert, za kar se imamo zahvaliti dirigentu, skladbam in še enkrat dirigentu — glasovni material zbor pa zaostaja za njegovo izsolanostjo.

Zelo uspel je bil tudi letošnji cerkveni koncert pod vodstvom stolnega ravnatelja g. prof. St. Premrla in g. A. Dolinarja. Čuli smo orgelske stvari Bacha, Beethovna (v priredbi), Guilmanta in pevske točke Palestrine in moderne cerkvenoglasbene skladateljske šole, ki jo je vzgojil g. Premrl. Palestrine rabimo danes, da, da nas povede posredno h modernemu stilu, in Bacha, da nas uči kompozicije za moderno! Koncert je bil vsestransko pozdravljen in je krasno uspel.

Potem je prišla Beethovnova proslava z «Deveto». Dala sta jo v kratkem presledku operni ravnatelj g. Polić z opernim orkestrom in Glasbeno Matico ter doktor Cerin s pomnoženim orkestrom Dravske divizijske oblasti in mariborsko Glasbeno Matico. Oba dirigenta sta podala vsak v svojem okviru vse, kar sta mogla; razloček je bil v interpretaciji. Šlo je za dvoje umevanj Beethovna: za moderno včutenjsko in starejšo, realistično s tendenco po «historično-objektivnem». Tekmovanje je izsililo večje dosegljaje; ne odobravamo pa nikakor vojsk okrog obeh prirediteljev, ki cepijo sile in onemogočajo uspešno koncertno življenje in njega razvoj! Ugotovili smo pri tej priliki visok nivo mariborskega Matičnega zbora pod g. Hladkom.

Že proti koncu sezone je priredila ljubljanska Glasbena Matica pod ravnateljem konservatorija g. M. Hubadom vokalni koncert s slovensko-slovanskim starejšim in polmodernim programom, med katerim je bila izrazito moderna Štolcerjeva «Molitva dobrim očima». Matica, ki zmore in reprezentira največ, naj bi i stilno vodila! Kaj bomo z večnim Mokranjcem napredovali? Vsekakor je bilo obilo dela z ruskimi in češkimi novoromantičnimi skladbami.

Precej obiskan je bil koncert goslarice gdč. J e r a j e v e, ki je baš dovršila glasbene študije v Franciji. Dala je v glavnem Beethovna (redko slišano, ker težavno Kreutzerjevo sonato) in klasicističnega Fauréja. Z njo smo dobili slovensko goslarico odličnih zmožnosti. Na njenem koncertu je pevski debutirala ga. Fani Č a d e ž e v a, izrazit dramatski sopran.

Uspel je tudi koncert narodno-železničarskega pevskega društva «Sloge», ki ga je dvignil g. Heri Svetel na precejšnjo višino. Pri tem koncertu smo čuli v Beethovno proslavo «Tišina na morju» z orkestrom in nekaj modernjših ruskih, ga. Ribičeva pa je zapela še Beethovnov ciklus «Ljubici». G. Svetel je dirigent velikih sposobnosti, društvu moremo na njem čestitati.

Prav na kraju je, žal, bil koncert za Slovensko akademijo znanosti. Na njem so se dale orkestralne stvari Mihevcva, Adamiča in Škerjanca, pa tudi pesmi Lajovica, Deva in Škerjanca. Program smo sicer že čuli. Nova je bila le Škerjančeva uvertura k operi «Mlada Breda». Nastati je morala pred par leti že, kaže komplicirano tematiko in bujno orkestracijo (v sentimentalni melodiki spominja nehote nekam na Goldmarkovo mladost), držana pa je v barvitim, zelo rafiniranem disonantnem stilu. Upam, da nam Škerjanec pokaže še kaj bolj sodobnega v tej suši naše današnje orkestralne produkcije!

Mislim, da ne bi bilo napak, če bi ureditev koncertne sezone, povabila umetnikov in sestavo programov prevzel kdo, ki ima kaj interesa na smotrenem razvoju našega glasbenega življenja! Vse je le slučajno prišlo, nobene smernice ne vidimo nikjer. Posnemajte Zagreb!

S. V.

Glasbeni listi.

«Cerkveni glasbenik». Urednik Stanko Premrl v Ljubljani. Pred škofijo 12/I. Letnik 1927, št. 5. in 4. Vsebina: Dr. Josip Mantuani: «Janez Purluigi iz Palestine», Fr. Ferjančič: «Anton Foerster kot človek», «Pevci in pevke, ki so pod Foersterjem peli na ljubljanskem stolnem koru», L. Govekar: «O umevanju skladb in skladateljev», I. Mercina: «Nekaj pojasnil k pritrkovavcu». Organistovske zadeve. Organist in pevovodja. Statistika o sedanjem stanju organistov v ljubljanski škofiji. Koncertna poročila. Dopisi. Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo. Naši glasbeni listi. Razne vesti. To in ono. Listnica. Glasbena priloga: Gradual in sekvenca za Veliko noč, zložil Stanko Premrl, tisk Mignani Florence Italije. — Jubilejna številka «Cerkvenega glasbenika» izide v maju.

«Pevce». Glasilo Pevske zveze. Urejuje Anton Dolinar. Št. 5. in 4. Vsebina: Anton Dolinar: «Ob stoletnici Beethovne smrti»; dr. J. Cerin: «Zgodovinski razvoj vojaških, oziroma turških godb». Vestnik Pevske zveze. Iz naših okrožij. Nove skladbe. Iz ljubljanskega koncertnega življenja. Razne vesti. Iz glasbenih listov. Glasbena priloga: St. Premrl: «Molitev», meš. zbor, V. Vodopivec: «Vipavska», meš. zbor. Pod novim urednikom se list lepo razvija.

«Sveta Cecilija». Urednik Janko Barle v Zagrebu. Kaptol br. 31. Letnik 1927, št. 2. in 3. Dr. Ant. Goglia nadaljuje z zgodovino Hrvatskega glazbenega zavoda v Zagrebu, dr. Jos. Mantuani z životopisom izdelovalca orgel F. Kr. Križmana; slede članki: S. Kuba: «Pučka umjetnost u Makedoniji», S. P. Orlov: «† Aleksander Dimitrijevič Kastalskij», Vj. Lončar: «Ludwig van Beethoven», Ehrenhofer-Zirm: «Orijaške orgulje na otvorenom prostoru», I. Kokot: «Pismo iz Straburga», S. P. Orlov poroča o glasboznanstvu v Rusiji od leta 1920. do leta 1925., Robert Alexander o dunajski proslavi Beethovna, F. Dugan o Sattnerjevi operi «Tajda», I. Kuharec o glasbenih prilikah v Ameriki. «Sveta Cecilija» prinaša raznovrstno, bogato in zanimivo štivo, v drobnih vesteh pa točno beleži novosti iz glasbenega življenja. List je vkljub temu poceni in znaša letna naročnina 40 Din. Kdor se peča z glasbo, bi moral biti nanj naročen.

«Glazbeni vjesnik», mjesečnik za promicanje glazbene kulture. Urednik dr. Pavo Markovac v Zagrebu, Mažuraničev trg 16/I. Glasilo Hrvatskoga Pjevačkoga Saveza. Smiselno urejevan pevskega lista, ki so ga hrvatska pevska društva brezdomno vesela. Ne bi škodilo, če bi se tudi naša društva naročila nanj; letna naročnina le 25 Din.

«Hrvatska narodna pjesma», mjesečnik za promicanje hrvatske narodne glazbe. Urednik Rudolf Matz v Zagrebu, Mesnička ulica br. 15. Naroča se pri Seljački pjevački župi H. P. S. «Matija Gubec», Zagreb, Akademski trg br. 12. — V zadnjih zvezkih prinaša ta hvale vreden list Franja Dugana ml. koncertne priredbe treh hrvatskih narodnih pesmi za mešan zbor in R. Matzov v narodnem duhu zložen ter pevno pisan mešan zbor ter tri narodne pesmi v zanimivi harmonizaciji Franja Dugana ml. — V listu bodo pevska društva našla poraben material za svoje koncerte, zato ga najtopleje priporočamo v naročbo.

«Jugoslavenski muzičar». Glasilo Saveza muzičara u kraljevini SHS. Redakcija: Zagreb, Vojnička ulica 13/II. Letnik 1927, št. 4. Vsebina: «Dve deveti». Aktualni problemi. Prof. M. Bajuk: Naša organizacija. Muzički pregled. Razne organistovske zadeve. Savezne vijesti. List dobro služi svojemu namenu.

«Listi Hudebni Matice». Redaktor dr. Boleslav Vomačka, Praha III, Besední 5. Letnik 1927, št. 6. in 7. Vsebina: Doktor Mirko Novak: «Beethoven», dr. Zora Zemanová: «Beethoven a hudební moderne», B. Vomačka: «Otakar ševčík», doktor Branberger: «Čestí skladatelé ve Francii v době revoluce, císařství a restavrace», B. Vomačka: «Kronika v české opeře», S. Orlov: «Hudební věda v rusku poslední pětiletí», dr. J. Ló-

wenbach: «Hudební vztahy itálsko-české». Z hudebního života. Bibliografije. Směs. št. 8. prinaša tehtne članke iz peres čeških in poljskih glasbenikov o poljski glasbi povodom poljskega glasbenega festivala v Pragi.

«Hudební výhova». Redaktor Antonín Heřman. Praha II. Ječná ulica čis. 10. Letnik 1927; št. 3., 4. in 5. so posvečene 75letnici profesorja Otokarja Ševčíka in stoletnici Beethovneve smrti. Razne vesti izžerpno poročajo o glasbenih dogodkih širom sveta.

«Razgled». Slovenska družabna revija. Urednik Pavel Debevec, Šelenburgova ulica 7/II. Izdajatelj Novinski biro, d. z. o. z. Celoletna naročnina 80 Din. Po prvi številki sodeč bo list vsestransko ustrezal zahtevam moderne družabne revije, ki naj bo reprezentativno zrcalo našega kulturnega in družabnega življenja. Naročite se nanj!

Nove skladbe in izdaje.

Slava delu! Delavska himna. Besedilo zložil Engelbert Gangl, za moški zbor z baritonskim ali basbaritonskim solom uglasbil Zorko Prelovec. Izdal in založil konzorcij «Kladivarja», Pulpanova čitalnica v Ljubljani. Cena partituri 1 Din; vsako pomnoževanje prepovedano. — Pevna, lahka in učinkovita skladba, ki jo bodo peli združeni delavski pevski zbori na letošnjem delavskem prazniku o binškoštih v Ljubljani.

Oskar Dev: Svatba na poljani, štirje zbori. Aj, ljubica, zdaj je dan..., dva zbori. Založila Katoliška knjigarna v Gorici. Cena ?. Obe lično tiskani zbirki obsežata dva moška, tri mešane in en ženski zbor. Skladbe so melodijozne, blagoglasne, ne preveč lahke, a učinkovite. Škoda, da se bosta moška zbori le redko izvajala, ker društva nimajo tenoristov solistov. Izvežbanjšim društvom te skladbe toplo priporočamo.

France Marolt: Pevska vadnica, I. del. Založil in izdal pevski zbor Glasbene Matice. Naroča se v Matični knjigarni v Ljubljani na Kongresnem trgu. Cena izvodu (za kolektivna društvena naročila) 35 Din.

Kraljici slave! 12 Marijinih pesmi za soli, mešan zbor z orglami. Zložil Fran Marolt. Samozaložba. Cena izdaji 12 dinarjev, pri naročbi čez šest izvodov po 8 dinarjev. Dobi se pri skladatelju v Ljubljani, Stari trg št. 3/II. Druga skladateljska zbirka trnovskega organista in člana opernega zbora Frana Marolta, ki je neprimerno boljša od prve. Pesmi so porabne, ne težke in bodo po cerkvah naše hvaležne izvajalce in poslušalce. Oprema izdaje lična, litografija razločna.

Šest mašnih pesmi za mešani zbor z orglami. Zložil Anton Jobst, organist v Zireh. Samozaložba. Cena partituri 6 Din, od šest izvodov dalje po 5 Din. — Jobst koraka samozavestno po Premrlovih stezah in podaja v teh pesmih prav dobre, z moderno harmoniko opremljene skladbe.

Pazdirkuv hudební slovník naučný izhaja v redakciji profesorja G. Černušaka in v založbi Ol. Pazdirkovi v Brnu, Česká 32. Imel bo dva dela. V prvem bo obdelana glasbena veda v širšem zmyslu, t. j. elementarni glasbeni nauk, harmonija, kontrapunkt, oblike, akustika, fiziologija, psihologika, estetika, nauk o glasbilih, instrumentacija, pedagogika, didaktika, organizacija glasbenega življenja po idejni in gmotni plati, v drugem pa objavi data o vseh važnejših produkcijskih osebnostih glasbene umetnosti s posebnim oziranjem na češko glasbo. Delo izhaja v mesečnih zvezkih po Kč 7-50.

Razno.

Kongres Saveza muzičara SHS se je vršil meseca aprila v Sarajevu. Predsedoval mu je P. Krstić iz Beograda, ljubljanski Podsavez je zastopal Matija Bravničar, zagrebški Srečko Kumar, beograjski Petar Krstić in Ivan Brezovšek, zagrebške intelektualce Oskar Jozefović. Sklepi kongresa so razširili organizacijo preko strokovnih interesov v intenzivnejše kulturno uestvovanje, ker so se tikali prirejanja simfoničnih koncertov Podsavezov v zvezi s Filharmonijami, izvršila se je dalje fuzija Udruženja jugosl. glasbenikov s

Savezom muzičara, list «Jugoslavenski muzičar» pa je prešel iz privatnih rok v upravo Saveza. Na čelu redakcijskega odbora bo prof. Stanislav Stražnicki, urednik pa Jaroslav Sidak ml. —

Društvo ljubiteljev lepih umetnosti Cvijeta Zuzorić je priredilo koncertni večer Miloje Milojevića, srbskega skladatelja in muzikologa.

Na poljskem glasbenem festivalu v Pragi so se sestali predstavniki češke in jugoslovenske glasbe s poljskimi in so sklenili ustanoviti organizacijo za pospeševanje stikov med glasbeniki imenovanih treh narodov. Konstituiranje organizacije se izvrši drugo leto na glasbenem festivalu v Varšavi.

Koncert jugoslovenske vokalne glasbe v Lizboni. Koncertna pevka Ema Romero Santos Fonseca je koncertirala dne 30. aprila t. l. v Lizboni s skladbami Berse, Manojlovića, Dobroniča, Grgoševića, Konjovića, Mokranjca, Milojevića, Lajoveca, Gotoveca, Širole, Baranovića, Biničkoga, Hirschlerja in Hristića. — Naša glasba je kritiki ugajala.

Listnica uredništva in uprave.

V današnjem zvezku objavljamo v madrigalnem slogu komponirani E. Adamičev mešan zbor «Umirajoča», blagoslavni S. Šantlov zadnji del njegove staroslovenske maše «Aganu Božij» in V. Mirkov peven moški zbor (kvartet) «Šumi!» Prihodnjič pridejo na vrsto skladbe dr. B. Širole, V. Mirka, J. Pavčiča in A. Jobsta, nadaljni zvezek bo pa posvečen narodni pesmi. — V književni priligi bomo od časa do časa prinašali besedila izbranih pesmi, ki jih priporočamo našim skladateljem v uglasbitev. V uredniški mapi imamo mnogo novih skladb, žal malo porabnih, ali vsebinsko in oblikovno slabih, ali pa za naše pevske zборе pretežkih in neizvedljivih, zato se ponovno obračamo do gg. skladateljev z vljudno prošnjo, da nam pošljejo v objavo svoje dobre, nove, še neizvajane in neobjavljene skladbe v priobčitev v «Zborih».

G. I. C. v P. Famosni «Onys» se ni oglasil, ker so mu bile izjave naših skladateljev in glasbenikov v št. 3.-4. «Zborov» prehud poper. Pa tudi «Narodno djelo» in drugi hrvatski časopisi o naši razpisani anketi niso črhnil niti besedice. Molčali so, Onysa se očitno sramujejo.

G. A. F. v M. Za namene Vašega zbora in kvarteta imate v založbi «Ljubljanskega Zvona» dovolj prikladnih in lahkih pesmi. Prav tako v prvih dveh letnikih «Zborov», ki še niso pošli. Zahtevajte cenik!

G. F. R. v C. Pevskim društvom po novi naredbi ministrstva saobračaja dovoljuje za potovanja na koncerte, pevška zborovanja in pevske slavnosti polovično vožnjo direkcija drž. železnice v Ljubljani (za Slovenijo).

G. I. R. v T. Ne prepisujte glasov iz partitur! Čemu delo in stroški. Naj pojo pevci iz partiture! Ne mislite, da je to neizvedljivo!

G. A. F. v K. Mi bi «Zbore» iz srca radi izdajali v večjem obsegu, toda pri pičem številu naročnikov žalibog ne moremo. Podpor ne uživamo od nikoder, tiskovnega fonda se nihče ne spomni in veseli bomo, če koncem leta ne doživimo velikega primanjkljaja v blagajni. Če bi se vsako naše pevsko društvo naročilo vsaj na tri izvode «Zborov» na leto in če bi se na list naročili vsaj imovitejši člani društev, bi število naročnikov znatno naraslo in list bi mnogo več gradiva lahko nudil. Naše prošnje so pa glas vpajočega v pušcavi.

G. I. C. v H. Vam so v «Zborih» priobčene skladbe pretežke. Studirajte jih malo, poglobite se vanje in uvideli boste, da ni tako hudo. Naša vokalna glasba mora naprej, ne pa nazaj v stare čase čitalniške dobe.

G. M. R. v N. Za petje v šoli so pripravni in priporočljivi obe zbirki «Nageljčkov», ki jih je izdal pevovodja Ciril Pregelj v Celju. Pišite mu zanje!

Narodno železničarsko glasbeno društvo «Sloga» (pevski odsek) na Jesenicah je darovalo za tiskovni fond «Zborov» znesek 100 Din. Srčna hvala! Da bi imelo le še več posnemalcev!

Urednikov zaključek 30. maja 1927.

UMIRAJOČA.

(Sitvin Sardenko.)

Liskrenim izrazom.
♩ = 80 približno.

Emil Adamič
(Ljubljana.)

I. Soprano
II. Alt
III. Tenor
IV. Bas

mf Ivo — je ži-vlje-nje je kakor go-dba ve-se-la,
mf Ivo — je ži-vlje-nje je kakor go-dba ve-se-la, na-
mf na-
f na-
mf Ivo — je ži-vlje-nje je kakor go-dba ve-se-la, na-
mf na-
f na-
mf na-
f na-
mf na-
f na-

mf slap čez skalo-vje razlit,
poco accel. *sf* slap čez skalo-vje ra-zlit,
mf slap čez skalo-vje razlit, slap razlit,
mf slap čez skalo-vje ra-zlit, slap razlit,
mf slap čez ska-lo-vje razlit, slap ra-zlit,
mf *poco accel.* slap čez skalo-vje ra-zlit,

18.- *a tempo*

riten.

Počasnejše

mf *f* *f* *p*
slap čez skalo - vje ra zlit.
slap čez skalo - vje ra - zlit, skalo - vje ra - zlit. Mo - je ži -
mf *f* *f* *p*
slap čez skalo - vje ra - zlit. Mo -
mf *f* *f*
slap čez skalo - vje ra zlit, skalo - vje ra - zlit.
mf *f* *f*
slap čez skalo - vje ra - zlit, skalo - vje ra - zlit.
a tempo *riten.* *Počasnejše.*
slap čez skalo - vje ra - zlit, skalo - vje ra - zlit.

mf *pp* *rit.* *mp*
od - mev o - ve - nel, od - mev o - ve - nel,
pp *mp*
vlje - nje je kakor rahla be - se - da, od - mev o - ve - nel,
pp *mp*
je ži - vlje - nje je kakor rahla be - se - da, od - mev o - ve - nel,
mf *pp* *mp*
od - mev o - venel, od - mev o - venel
p *rit.* *a tempo*
Mo - je ži - vlje - nje je kakor rahla be - se - da, s - rca u -

a tempo.

p *sfz* *p*
s - rca utrip o - ka - me - nel, s - rca u -

p
s - rca u - trip o - ka - me - nel,

p *sfz* *p*
s - rca utrip o - ka - me - nel, o - ka - me - nel, s - rca u -

p *sfz*
s - rca u - trip o - ka - me - nel,

p *sfz* *pp*
trip o - ka - me - nel, s - rca utrip o - ka - me - nel, s - rca u -

pp *molto rit.* *sfz* *ppp*
trip o - ka - me - nel, u - trip o - ka - me - nel.

pp *sfz* *ppp*
s - rca u - trip o - ka - me - nel.

sfz *pp* *sfz* *ppp*
trip o - ka - me - nel, u - trip o - ka - me - nel.

pp *sfz* *ppp*
s - rca u - trip o - ka - me - nel.

sfz *pp* *sfz* *ppp*
trip o - ka - me - nel, u - trip o - ka - me - nel.
molto rit.

a tempo

mf *ff široko.* *počasi*
 ve-li-ki so dne-vi. A moj od
mf *ff* *p*
 ve-li-ki so dne-vi. A moj od
mf *f* *ff*
 Pred — te-boj ve-li-ki so dne-vi.
mf *f* *ff* *p*
 Pred — te-boj ve-li-ki so dne-vi. A — — — — — moj od
mf *f* *ff široko.* *počasi.*
 Pred — — — — — te-boj ve-li-ki so dne-vi.
a tempo.

rit. *p* *plakaje.* *umiraje* *pp*
 vseh- je dni — sa — mo še; dre — vi.
p *pp*
 vseh- je dni — sa — mo še; dre — vi.
p *pp*
 je dni — sa — mo še; dre — vi.
p *pp*
 vseli je dni — sa — mo še; dre — vi.
p *pp*
 je dni — sa — mo še; dre — vi.
rit. *p* *plakaje* *umiraje.* *pp*

AGANČE BOŽIJ

iz staroslovenske maše za soli, petero-
glasni mešani zbor in orkester.

Andante tranquillo.

Saša Šantel
(Ljubljana)

pp

Soprani

pp

Alti

pp

Tenori

pp

I.

Basi

pp

II.

pp

Orgle
ali
harmo-
nij.

Božij, Božij vzemlješi

Božij, Božij vzemlješi

Božij, Božij vzemlješi

Aganče Božij, Aganče Božij i-že vzemlješi grieti

Božij, Božij vzemlješi

Ms. D. 72/1953

grie - hi pomiluj, pomiluj, pomiluj, pomiluj

grie - hi pomiluj, pomiluj, pomiluj, pomiluj

grie - hi pomiluj, pomiluj, pomiluj, pomiluj

mi - ra . Pomiluj, pomiluj, pomiluj, pomiluj, pomiluj, pomiluj, pomiluj, pomiluj

grie - hi pomiluj, pomiluj, pomiluj, pomiluj, po - mi - luj

The first system consists of six staves. The top three staves are vocal parts with lyrics. The fourth staff is a bass line with lyrics. The fifth and sixth staves are piano accompaniment.

p nas. Aganče Božij, Aganče Božij i - že vze mlješi grie - hi

p nas. Božij, Božij grie - hi

p nas. Aganče Božij, Aganče Božij i - že vze mlješi grie - hi

p nas. Božij, Božij grie - hi

p nas, Božij, Božij grie - hi

The second system consists of six staves. The top three staves are vocal parts with lyrics. The fourth staff is a bass line with lyrics. The fifth and sixth staves are piano accompaniment.

cresc.
f
 mi-ra pomiluj, pomiluj, pomiluj nas, po-mi-luj, pomiluj nas!
cresc.
 mi-ra pomiluj, pomiluj nas, po-miluj, pomiluj nas!
cresc.
 mi-ra pomiluj, pomiluj, pomiluj nas po-mi-luj, pomiluj nas!
cresc.
 mi-ra pomiluj, pomiluj nas, po-mi-luj, pomiluj nas! *pp*
 mi-ra pomiluj, pomiluj nas, po-miluj, pomiluj nas!
 mira pomiluj nas, po-miluj, pomiluj nas!
f
pp

pp
 A-gan-če Bo-žij, A-gan-če Bo-žij po-daj nam mir—
pp
 A-gan-če Bo-žij, A-gan-če Bo-žij po-daj nam mir—
pp
 A-gan-če Bo-žij, A-gan-če Bo-žij po-daj nam mir—
 Bo-žij, A-gan-če Bo-žij po-daj nam mir po-daj nam mir A-gan-če
pp
 Bo-žij, Bo-žij Daj nam mir—
pp

pp
 Agance Božij podaj nam mir, - po-daj nam mir; podaj nam mir.

pp
 Agance Božij podaj nam, podaj nam, po-daj nam, podaj nam mir -

pp
 Agance Božij podaj nam mir, - po-daj nam, podaj nam mir

Božij, Agance Božij, Agance Božij po-daj nam mir, po-daj nam

pp
 Božij po-daj nam, po-daj nam, po-daj nam,

pp

ppp
 podaj nam mir; po-daj nam mir!

ppp
 podaj nam mir - , po-daj nam mir!

ppp
 podaj nam mir, po-daj nam mir!

ppp
 mir, po-daj nam, po-daj nam mir!

ppp
 po-daj nam, po-daj nam mir!

ppp

ŠUMI, POTOK, ŠUMI...

(Anton Potočnik.)

Vasilij Mirk
(Irst.)

Srednje gibljivo.

"Zbori" 1927.
III. letnik, št. 5, 6c.

Moški zbor ali četverospjev.

mf Šu - mi, po - tok, šu - mi, šu - mi

mf Šu - mi, po - tok, šu - mi

med ka menjem mi!... tuk odne - se - jo va - lo - vi, kar su

mf Su - mi, po - tok, med ka me - njem mi!...

p zadrževaje

ce si hre - pe - ni.

mf Šu - mi, po - tok, šu - mi, šu - mi

mf Su - mi, po - tok, šu - mi

a tempo

med ka - menjem mi!... Nikdar vsrcu ne u gasne, če lju -

mf Su - mi, po - tok, med ka me - njem mi!...

p zadrževaje

be - zen v njem go ri. Alej! kak gledajo se vr - be

sf *a tempo*

p počasneje

f *a tempo* v be - lih

uz 72/1953

počasneje a tempo počasneje

v be-lih ti va — léh, valéh: tak je moja duša v njenih sni-
 ti va — léh: sni počasneje

sni p sni a tempo Ija za go-re, tja za go-re

va-la o-čéh, sni — va-la o-čéh.
 va-la o-čéh, sni — va-la o-čéh a tempo

go — re, tja za go-re zadrževaje

Ija za go-re, tja za go-re go-re plava bel o-
 Ija za go-re, tja za go-re re zadrževaje

a tempo za go-ra-mi, za go-ra mi

blak, za go-ra-mi njen o-
 a tempo

njen zadrževaje počasni ppp

braz, o — braz je drag, njen a braz njen obraz je
 za go-ra-mi njen o — braz je drag, počasni pp

zelo počasni ppp

izrazito njen o — braz — — — drag, njen obraz je drag! —
 drag, izrazito pp

VSE V „ZBORIH“
PRIOBČENE SKLADBE SO
NAPRODAJ PO 1 DIN
2 STRANI

SPOMNITE
SE TISKOVNEGA
FONDA „ZBOROV“

PRIDOBITE
„ZBOROM“ NOVIH
NAROČNIKOV

Najboljši **šivalni stroj**
in kolo je edinole

Josip Petelinc-a

znamke

GRITZNER

ADLER

za rodbino, obrt in industrijo,
istotam najboljši švicarski
pletilni stroj

Pouk v vezenju in krpanju
nogavic in perila vsak čas
brezplačen.

Posamezne dele za šivalne
stroje in kolesa, pnevmatika,
igle, olje.

Najnižje cene, najlepše
opreme, večletna garancija,
tudi na mesečna plačila.

Edinole

LJUBLJANA

Telef. 913

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

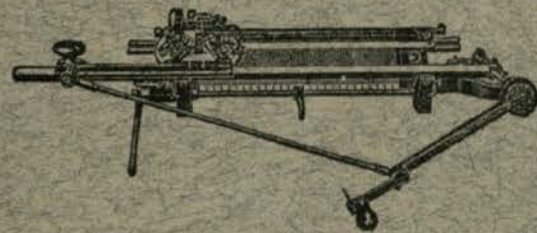

NOGAVICE

žepni robci, kravate, kloti v raznih bar-
vah, šifoni, dežniki, palice, nahrbtniki,
razni svilnati trakovi v raznih barvastih
kvalitetah, mila, rokavice, jedilno orodje,
aluminij in srebro, žepni noži, škarje
lasostrižnice, kompletne potreb-
ščine za šivilje, krojače, čevljarje,
tapetnike in sedlarje najceneje pri

Josip Petelinc-u
LJUBLJANA

ob vodi v bližini Prešernovega spomenika.

NAŠA PRAVA DOMAČA

KOLINSKA
CIKORIJA

JE IZVRSTNA

«GROM»

CARINSKO-POSREDNIŠKI
IN ŠPEDIČIJSKI BUREAU

«LJUBLJANA»

KOLODVORSKA ULICA 41

NASLOV BRZOJAVKAM:
«GROM»

TELEFON INTERURBAN
STEV. 454

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Ljubljana, Dunajska cesta

Brzovjavni naslov; Banka Ljubljana

USTANOVLJENA 1900

Telefon šte. 261, 413, 502, 503 in 504

Delniška glavica Din 50,000.000.— Skupne rezerve okrog Din 10,000.000.—

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Gorica, Trst

AGENCIJA: Logatec

Se priporoča za vse bančne posle

„SLAVIJA“

JUGOSLOVANSKA
ZAVAROVALNA BANKA
V LJUBLJANI

ZAVARUJE

PROTI OGNJU,
TATVINAM, NEZGODAM ITD.
TER NA DOŽIVETJE IN ZA
SLUČAJ SMRTI.

PODRUŽNICE PO VSEJ KRALJEVINI.

DOMAČE PODJETJE.

Litografija Čemažar in drug LJUBLJANA

Masarykova cesta
(poleg Ranzingerja)

razmnožuje note po zelo
solidnih cenah

ter izdeluje vsakourstna druga lito-
grafska dela kakor etikete, lepake,
delnice itd.

Glasbene priloge „ZBOROU“ so
natisnjene v
litografiji Čemažar in drug.

OBRTNA BANKA v LJUBLJANI

CENTRALA: KONGRESNI TRG 4 & PODRUŽNICA: LJUTOMER

TELEFON ŠT. 508

RAČUN PRI POŠTNI HRANILNICI, PODRUŽNICI v LJUBLJANI, ŠT. 12.051

TELEFON ŠT. 508

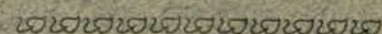
DAJE KREDITE V OBRTNE SVRHE, POSPEŠUJE USTANAVLJANJE OBRTNIH IN INDUSTRIJSKIH
PODJETIJ, IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE.

VLOGE NA KNJIŽICE IN NA TEKOČI RAČUN SE OBRESTUJEJO KAR NAJUGODNEJE, VEZANE
VLOGE PO DOGOVORU PRIMERNO VIŠE.

Tordka Ivan Perdán nasl.

Glavni založnik: v Ljubljani

Ciril-Metodovih užigalic in Ciril-Metodovega čaja v
zavitkih. Najnižja cena in točna postrežba.

V zalogi vedno:

najfinejše namizno olje, kava, riž, čaj, milo, žganje,
kakor tudi ose drugo špecerijsko blago na drobno
in debelo po najnižjih cenah.

ANT. KRISPER

LJUBLJANA

MESTNI TRG 26

STRITARJEVA UL. 3

GALANTERIJA, PERILO,
PLETENINE IN ČEVLJI